

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 013866 13 Kri

Datum: objavljivanja   30. aprila 2015. godine
pismenog otpravka   01. oktobra 2015. godine

Pred pretresnim vijećem u sastavu:

sudija Staniša Gluhajić, predsjednik vijeća
sudija Vesna Jesenković
sudija Šaban Maksumić

u predmetu

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
GORANA POPOVIĆA

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Seid Marušić

Branilac optuženog Gorana Popovića:

Miloš Perić, advokat iz Zvornika

UVOD	1
IZREKA	3
OBRAZLOŽENJE	3
I. KRIVIČNI POSTUPAK	6
A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES	6
D. PROCESNE ODLUKE	11
1. Svjedoci pod mjerama zaštite	11
2. Odluka o isključenju javnosti sa djela pretresa	12
3. Ponovno otpočinjarije glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)	13
4. Odstuparije od neposrednog izvođerja dokaza	13
5. Odluka o cjelimičnom usvajarju prijedloga Tužilaštva za prihvararije utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ	14
II. STANDARDI DOKAZIVANJA I OCJENA DOKAZA	15
III. NALAZI VIJEĆA	19
i. Postcjarije širokog (rasprostrarijenog) ili sistematičnog napada;	20
ii. Usrjerenost napada protiv civilnog stanovništva;	20
iii. Svjest optuženog o postcjariju takvog napada i da njegove radrije čine dio tog napada.	20
1. Tačka a) optužnice	21
2. Tačka b) optužnice	32
IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA	36
V. ANEKS 1 – ULOŽENI MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA I ODBRANE	37
A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH	37
B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE	37
VI. ANEKS 2 – PRIHVACENE UTVRĐENE ČINJENICE	39

Broj: S1 1 K 013866 14 Kri

Sarajevo, 30. aprila 2015. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine Krivičnog odjeljenja, u vijeću sastavljenom od sudije Staniše Gluhajića kao predsjednika vijeća, te sudije Vesne Jesenković i sudije Šabana Maksumića kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika – asistenta Muhameda Čučka u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Gorana Popovića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama e), k) i g), u vezi sa odredbama člana 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući o optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine, broj T20 0 KTRZ 0000781 08 od 31. decembra 2013. godine, potvrđenoj 10. januara 2014. godine, izmijenjenoj 11. februara 2015. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa, tokom kojeg je dijelom bila isključena javnost, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Seida Marušića, optuženog Gorana Popovića i njegovog branioca Miloša Perića, advokata iz Zvornika, donio je i dana 30. aprila 2015. godine, javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

Goran Popović, sin Jovana i majke Slavojke, rođene Pecikoza, rođen 10. septembra 1972. godine u Višegradu, JMBG..., nastanjen u ..., ..., državljanin ... i ..., ..., oženjen, otac dvoje maloljetne djece, po zanimanju ugostiteljski radnik, trenutno nezaposlen, lošeg imovnog stanja, služio vojsku 1991./1992. godine u Somboru, nema čina, nije odlikovan, ranije osuđivan,

I

primjenom odredbe člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), se

OSLOBAĐA OPTUŽBE

Da je

U periodu od maja mjeseca 1992. godine do kraja decembra 1992. godine, za vrijeme oružanog sukoba u Republici Bosni i Hercegovini, u okviru širokog i sistematičnog napada vojnih, paravojnih i policijskih snaga tzv. Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog i ostalog nesrpskog stanovništva opštine Višegrad, kao pripadnik tih snaga, znajući za takav napad i da njegove radnje čine dio napada, na političkoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi počinio progon civilnog bošnjačkog stanovništva protuzakornim zatvaranjem, prisiljavanjem na seksualni odnos i druga nečovječna djela učinjena u namjeri nanošenja velikih patnji ozbiljnih fizičkih povreda i narušavanja zdravlja nečovječnim postupanjem prema civilima, pa je tako, kao stražar u logoru „Uzamnica“ učestvovao u zlostavljanju, premlaćivanju, mučenju i seksualnom zlostavljanju muškaraca i žena, tako što je:

1. od maja mjeseca 1992. godine, pa do kraja decembra 1993. godine, zajedno sa pripadnikom Vojske Republike Srpske (VRS), Nebojšom Todorovićem u mjestu Okrugla, bez ikakvog zakonskog osnova uhapsio i lišio slobode civila Nurku Derviševića, a potom ga priveo u PS Višegrad i predao Milanu Lukiću, koji ga je zlostavljao i tukao, a zatim je po naredbi Milana Lukića odveden u logor „Uzamnica“ i zatvoren u hangar, prostoriju u kojoj se nalazilo više zarobljenih civila Bošnjaka, gdje je dužnost stražara vršio optuženi Goran Popović, najmanje jedan put zatvorenike Nurku Derviševića i Adema Berberovića udario raznim predmetima po svim dijelovima tijela, prisiljavao zatočenike da pjevaju četničke pjesme čiji sadržaj je vrijeđao njihove nacionalne osjećaje, a za obrok donosio svinjsko meso tjerajući ih da ga jedu, među kojima i svjedokinju „S3“, iako je znao da su lica muslimanske nacionalnosti, a onima koji bi to odbili da jedu, uskraćivao hranu, sve u namjeri nanošenja tjelesnog bola i patnji;
2. neutvrđenog dana, krajem decembra mjeseca 1992. godine i početkom januara mjeseca 1993. godine, zajedno sa drugim stražarima iz hangara koji se nalazio u sastavu logora „Uzamnica“, upotrebom sile i prijetnje, učestvovao u nečovječnom postupanju prema zatočenim civilima, među kojima Muratagić Šabana, Berberović Adema, izvodili izvan hangara na livadu, a potom i zatočene ženske osobe pod pseudonimom „S3“ i „S8“ tjerali i prisiljavali na seksualni

odnos, pa kada bi to odbili da učine tukli ih, od kojih udaraca su zadobile povrede, nanoseći im tako tjelesne bolove i patnje;

Dakle, u okviru širokog i sistematičnog napada na civilno stanovništvo, znajući za taj napad i učestvujući u njemu, kao saizvršilac izvršio progon na političkoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi, protupravnim lišenjem slobode, prisiljavanjem na seksualni odnos i drugim nečovječnim djelima prema civilima,

čime bi počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama e), k) i g) KZ BiH.

II

Na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH optuženi se oslobađa dužnosti nadoknade troškova krivičnog postupka.

III

Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. KRIVIČNI POSTUPAK

A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je optužnicom, broj T20 0 KTRZ 0000781 08 od 31. decembra 2013. godine, potvrđenom 10. januara 2014. godine, optužilo Jovana Popovića za počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama e), i) i k) u vezi sa članom 173 stav 1. tačka f) i članom 180. stav 1. KZ BiH, a Gorana Popovića za počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama e), g) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH. Sud je dana 11. marta 2015. godine, nakon što je razmotrio navode stranaka, prihvatio izmijenjenu optužnicu Tužilaštva BiH, u skladu sa odredbom člana 275. ZKP BiH. Nakon prihvatanja izmijenjene optužnice odbrani je bilo omogućeno da izvede nove dokazne prijedloge.

2. Rješenjem Suda BiH, broj S1 1 K 013866 14 Kri od 22. maja 2014. godine, postupak u odnosu na optuženog Jovana Popovića je razdvojen, zbog zdravstvenog stanja optuženog Jovana Popovića.

3. Glavni pretres počeo je 11. juna 2014. godine čitanjem optužnice i izlaganjem uvodnih riječi tužilaštva i odbrane.

4. Tužilac Tužilaštva BiH, Seid Marušić, je u uvodnom izlaganju istakao da će Tužilaštvo BiH, u toku glavnog pretresa, izvesti dokaze na osnovu kojih proizilazi da je optuženi počinio teška krivična djela usmjerena isključivo protiv civilnog nesrpskog stanovništva opštine Višegrad, da je znao za postojanje plana progona nesrpskog stanovništva, te da je preduzimao radnje umjerene na realizaciju tog cilja. Tužilac je istakao da je optuženi Goran Popović učestvovao u provođenju plana koji je podrazumijevao progon bošnjačkog civilnog stanovništva opštine Višegrad, tako što je preduzimao radnje opisane u optužnici Tužilaštva. Pored toga, tužilac je istakao da će Tužilaštvo izvesti dokaze da je optuženi Goran Popović van svake razumne sumnje počinio djela za koja se tereti. Tužilaštvo će dokazati da je optuženi znao za postojanje širokog i sistematičnog napada vojnih, paravojnih i policijskih snaga tzv. Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog i ostalog nesrpskog stanovništva opštine Višegrad, te da je učestvovao u tim napadima. O svemu navedenom svjedočit će svjedoci koji su žrtve i neposredni očevici i sudionici predmetnih događaja, a koji će dokazati aktivnu ulogu

optuženog u tim događajima. Tužilaštvo će u toku glavnog pretresa saslušati svjedoke koji će detaljno opisati sve okolnosti napada na civilno bošnjačko stanovništvo opštine Višegrad, odvođenje civilnog bošnjačkog stanovništva u logor Uzamnicu, zatim okolnosti pod kojima su preduzimate radnje izvršenja djela, kao i prouzrokovane posljedice. Radnje koje se optuženom Goranu Popoviću stavljaju na teret Tužilaštvo će dokazati saslušanjem svjedoka, među kojima su i svjedoci sa mjerama zaštite, te će izvesti i materijalne dokaze koji pokrijepljuju navode iz optužnice.

5. Branilac optuženog Gorana Popovića, advokat Miloš Perić, je u uvodnom izlaganju izjavio da zadržava pravo da ne iznosi strategiju odbrane, koju će naknadno obznaniti kada za to dođe vrijeme, navodeći da će u toku glavnog pretresa odbrana osporiti optužnicu i dokazati da optuženi nije počinio radnje koje mu se stavljaju na teret. Branilac je također istakao da je njegov branjenik u inkriminisano vrijeme imao 20 godina, te da se u kasarni „Uzamnica“ zatekao iz razloga što je u istu raspoređen radi dosluženja vojnog roka na kojem se nalazio u JNA. Branilac je dodao da optuženi nije bio dio plana progona nesrpskog stanovništva opštine Višegrad, niti je učestvovao u provođenju istog, kao što to Tužilaštvo tvrdi, već se sticajem okolnosti našao u poziciji i na mjestu koje su predmet inkriminacije. Odbrane će izvođenjem svojih dokaza osporiti tvrdnje optužbe da je Goran Popović počinio radnje koje mu se stavljaju na teret.

B. DOKAZNI POSTUPAK

6. Na prijedlog Tužilaštva saslušano je sedam svjedoka i to: svjedoci S – 3 i S – 8, Nurko Dervišević, Fatima Zukić, Mirsad Selimbegović, Ilijas Ćuprija i Adem Berberović, te je pročitana iskaz Ragiba Fejzića.

7. U svojstvu svjedoka odbrane, saslušano je devet svjedoka: Nebojša Todorović, Vojo Ćebić, Mihajlo Jelisavčić, Srđan Vučićević, Stojan Zekanović, Božo Tešević, Adem Berberović, Milan Zečević i Miodrag Pecikoza, te je pročitana iskaz Šabana Muratagića.

8. U sudski spis je uloženo 12 materijalnih dokaza Tužilaštva, te 21 materijalni dokaz odbrane optuženog Gorana Popovića, koji su navedeni u **Aneksu 1** presude, a koji je njen sastavni dio.

9. Dokazni postupak je završen 11. marta 2014. godine, nakon čega je slijedilo iznošenje završnih riječi strana u postupku.

C. ZAVRŠNE RIJEČI

1. Tužilaštvo BiH

10. Tužilac je u svojoj završnoj riječi izrazio uvjerenje da se Sud može osloniti na dokaze izvedene tokom glavnog pretresa jer isti van razumne sumnje dokazuju da su radnjama optuženog ostvarena bitna obilježja krivičnog djela za koje je optužen. Tužilac je istakao da uloženi dokazi daju odgovor na suštinska pitanja koja se u ovom predmetu postavljaju, a to su: da li je u periodu obuhvaćenom optužnicom postojao širok ili sistematičan napad, da li je stanovništvo bilo primarni predmet napada, jesu li djela za koja se optuženi tereti dio napada i da li je to optuženi znao. Pri tome, Tužilaštvo je ukazalo na činjenice koje je Sud prihvatio kao utvrđene na okolnost postojanja širokog ili sistematičnog napada. U tom kontekstu tužilac je istakao da iz iskaza svjedoka Tužilaštva proizlazi da je, nedugo nakon odlaska Užičkog korpusa JNA iz Višegrada, nesrpsko stanovništvo istjerano iz te opštine u procesu koji je uključivao i njihovo prisilno uklanjanje u organizovanim čistkama i konvojima, u kojim su neki ubijeni, neki silovani, a neki muškarci – civili zatvarani i mučeni, njihova lična imovina pokradena i uništavana, a vjerska obilježja oskrnavljena. Prema navodima tužioca navedeno pokazuje da je glavna svrha napada na građane nesrpske nacionalnosti u opštini Višegrad bila da se eliminiše nesrpsko stanovništvo sa tog prostora, a u opštini stvore okolnosti koje nesrpsko stanovništvo ne bi ohrabrialo na povratak, što je dokazano svjedočenjem svjedoka Tužilaštva koji su izjavili kako su pod prijetnjom otjerani i otišli sa teritorije opštine u kojoj su živjeli prije izbijanja ratnih sukoba u BiH. Tužilac je u svom završenom izlaganju istakao i to da iz uložениh materijalnih dokaza proizlazi da je optuženi Goran Popović, u inkriminisano vrijeme, bio pripadnik oružanih snaga Vojske Republike Srpske (VRS), odnosno da je bio pripadnik jedne strane u sukobu, što su potvrdili i saslušani svjedoci kako optužbe, tako i odbrane. Isto tako, da je optuženi Goran Popović bio svjestan da kao pripadnik VRS, u svojstvu čuvara logora „Uzamnica“, postupa na nečovječan i nehuman način prema zarobljenim civilima Bošnjacima koji su se nalazili u pomenutom logoru, pod potpunom kontrolom i vlašću strane koja ih drži, sudjeluje u premlaćivanju i seksualnom zlostavljanju zatočenika, prema navodima tužioca, potvrđuju dokazi koji su izvedeni na glavnom pretresu, a koji jasno upućuju na zaključak da je optuženi sa umišljajem preduzimaо sve radnje koje su mu stavljene na teret, kao i da su njegove radnje počinjene kao dio širokog ili sistematičnog napada i da je isti znao za takav napad. Tužilac se u

svom završnom izlaganju osvrnuo i na pojedinačne inkriminacije, ukazujući pri tome na obilježja radnji izvršenja krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret, te je analizirao iskaze svjedoka optužbe u odnosu na svaku tačku optužnice. Pri tome, tužilac je naveo da su iskazi svjedoka vjerodostojni i međusobno saglasni. Tužilac se u svom završnom izlaganju osvrnuo i na iskaze svjedoka odbrane Milana Zečevića i Miodraga Pecikozu, te istakao da navedeni, kao ni drugi svjedoci odbrane svojim svjedočenjem nisu doveli u pitanje niti jednu tačku optužnice, niti su se mogli izjasniti o nekoj bitnoj činjenici za ovaj krivični postupak. Tužilac također smatra da nijedan materijalni dokaz odbrane nije relevantan za obilježja bića predmetnog krivičnog djela. Obzirn na navedeno, tužilac smatra da je van razumne sumnje dokazano da je optuženi Goran Popović, koristeći ratne okolnosti i svoj tadašnji položaj, grubo prekršio pravila međunarodnog prava, ponašajući se potpuno bezobzirno, primjenjujući silu i prijetnju, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela koje mu je stavljeno na teret, zbog čega je predložio da se optuženi oglasi krivim i da mu se izrekne kazna kakvu zaslužuje.

2. Odbrana optuženog Gorana Popovića

11. Branilac optuženog Gorana Popovića, advokat Miloš Perić, u završnom izlaganju odbrane je prije svega istakao da je izmijenjena optužnica proširena u pogledu vremena i mjesta izvršenja inkriminiranih radnji, kao i u pogledu bitnih elemenata krivičnog djela, zbog čega smatra da vijeće istu ne treba da prihvati. Branilac je u nastavku svog izlaganja istakao da Tužilaštvo nije dokazalo postojanje elemenata krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret. Prije svega, branilac je istakao da su činjenice koje je Sud prihvatio kao utvrđene dovedene u ozbiljnu sumnju novim dokazima koji su se u međuvremenu pojavili. S tim u vezi, branilac je naveo da iz novih dokaza proizlazi da preduzeti napadi, nisu imali za cilj etničko čišćenje kako to ističe Tužilaštvo, već neutralisanje vojnih formacija na području opštine Višegrad, koje su predstavljale permanentnu opasnost za, u to vrijeme, manjinsko srpsko stanovništvo. U pogledu navedenog, branilac je istakao da je u periodu koji je prethodio oružanom sukobu sve češće dolazilo do blokada puteva, do premlaćivanja Srba, porušen je spomenik Ive Andrića, zapaljena je srpska zastava, prijećeno je potapanjem Višegrada, zbog čega je dolazilo do iseljavanja velikog broja kako srpskog tako i bošnjačkog stanovništva. U takvoj situaciji većina bošnjačkog stanovništva je napustila Višegrad u pravcu Međeđe, a preostali stanovnici su naknadno izlazili posredstvom MKCK. Ako su postojali napadi, oni su bili uzajamni. Sve navedeno su potvrdili brojni svjedoci, dok su saslušani svjedoci odbrane doveli u pitanje navode svjedoka Tužilaštva koji navodno ne znaju za nasilje

Murata Šabanovića, paljenje zastave, rušenje spomenika Ive Andrića, za barikade, postojanje bošnjačkih vojnih formacija na području Višegrada. Ovim činjenicama dovode se u sumnju tvrdnje optužnice da je na području Višegrad postojao široko rasprostranjen i sistematičan napad na civilno bošnjačko i drugo nesrpsko stanovništvo opštine Višegrad. Obzirom na navedeno, branilac smatra da Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo postojanje ovog bitnog elementa krivičnog djela 172. KZ BiH, te je obaveza Suda da u tom slučaju postupi u skladu sa načelom *In dubio pro reo*. Osim toga, branilac je u nastavku svog izlaganja naveo da Tužilaštvo nije potvrdilo ni drugi bitan element predmetnog krivičnog djela, a to je znanje optuženog za napad i da njegove radnje čine dio tog napada. U tom smislu, istaknuto je da se iz provedenih dokaza optužbe ne može odrediti trajanje napada, nema dokaza kojoj tačno jedinici je optuženi pripadao, kao i da li je učestvovao u napadu, koje činjenice su bitne za utvrđivanje da li je optuženi znao za postojanje napada i da li njegove radnje čine dio tog napada. Isto tako, branilac je ukazao da je optuženi u inkriminisano vrijeme bio mlada osoba, da nije bio politički angažovan, da nije bio starješina neke jedinice niti je bio aktivno uključen u ratna djestva. Branilac je naveo i to da njegov branjenik nije odslužio cijeli vojni rok, te da je upućen u kasarnu „Uzamnica“ na dosluženje roka, nakon čega je, kao pripadnik VRS ostao u kasarni „Uzamnica“ sve do odlaska na drugu dužnost početkom decembra 1992. godine, pri tome njegov zadatak je bio da čuva materijalna sredstva u kasarni, kao i zatvorenike koji su se tu zatekli, a koji su čuvani radi razmjene, koje radnje su, prema pravilima ratovanja, legitimne. Sve navedeno predstavljaju razumne razloge koji govore da optuženi nije učestvovao ni u jednoj akciji da bi znao za postojanje napada, odnosno da nije ispunjen ni ovaj element predmetnog krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, zbog čega je obaveza Suda da postupi shodno članu 284. tačka c) ZKP BiH i optuženog oslobodi optužbi. Branilac se u nastavku svog izlaganja osvrnuo na pojedinačne radnje izvršenja koje su njegovom branjeniku stavljene na teret i s tim u vezi elaborirao provedene dokaze, odnosno iskaze saslušanih svjedoka optužbe, kao i uložene materijalne dokaze. U tom pogledu, branilac je ukazao na brojne nepodudarnosti između izjava svjedoka optužbe datih na glavnom pretresu i iskaza datih na ove okolnosti pred drugim organima u ranijem periodu. Branilac je istakao da su iskazi svjedoka optužbe neuvjerljivi, kontradiktorni iskazima koje su ranije davali, kao i da se njihovi iskazi razlikuju u pogledu odlučnih okolnosti. Posebno je uočljivo da svjedoci optužbe, u iskazima datim vremenski bliže inkriminiranim događajima, ne spominju optuženog u kontekstu inkriminiranih radnji, dok to čine u kasnije datim iskazima, što izaziva sumnju da su svjedoci poučeni ili da je na njih izvršen pritisak da dopune ili izmjene svoj iskaz. Također je uočljivo da svjedokinje S – 3 i

S - 8 iskaze mijenjaju, u smislu uključivanja optuženog Gorana Popovića u radnje djela opisane u tački b) optužnice i to nakon kontakta sa Bakirom Hasečić, predsjednicom udruženja „Žene žrtve rata“ iz Sarajeva, koja svjedokinje upućuje u Tužilaštvo sa instrukcijama kako će svjedočiti. Sve navedeno dovodi u ozbiljnu sumnju vjerodostojnost iskaza svjedoka optužbe da bi na istim mogla biti utvrđena odgovornost optuženog Popovića za teška djela koja mu se stavljaju na teret. S tim u vezi, branilac je podsjetio Sud na odredbu člana 3. stav 2. ZKP BiH koja se odnosi na pravilo „*in dubio pro reo*“. Također je ukazao da Sud ne može zasnovati presudu na iskazima svjedoka čiji identitet nije poznat javnosti, odnosno na iskazima svjedoka kojima su određene mjere zaštite, što se prvenstveno odnosi na inkriminacije iz tačke b) izmijenjene optužnice i svjedočenje svjedoka optužbe S – 3 i S - 8. Na kraju, branilac je istakao da Tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi Goran Popović, kao mladić od 19 godina, kojeg je rat zatekao na služenju vojnog roka van BiH, počinio sve radnje opisane u dispozitivu optužnice, kao i da opisane radnje ne predstavljaju bitne elemente krivičnog djela iz člana 172. KZ BiH, zbog čega je predložio da Sud, shodno članu 284. tačka c) ZKP BiH, optuženog oslobodi optužbe.

12. Optuženi Goran Popović je izjavio da se slaže na navodima branioca, te je izrazio žaljenje za sve neprijatnosti koje su pretrpjele žrtve u proteklom ratu, ali da ne može da izrazi kajanje za nešto što nije učinio.

D. PROCESNE ODLUKE

1. Svjedoci pod mjerama zaštite

13. Sud je rješenjem, broj S1 1 K 013866 13 Krn 4 od 19. decembra 2013. godine, odredio zaštitne mjere svjedocima za koje su, u skladu sa prijedlogom Tužilaštva BiH¹, zatražene mjere zaštite. Pomenutim rješenjem mjere zaštite su, između ostalih, određene i svjedoku pod pseudonimom S – 3 iz razloga što se radi o svjedoku oštećenom predmetnim događajima koji se optuženom stavljaju na teret i koji se boji za svoju sigurnost i sigurnost svoje porodica, te ne želi da javnost zna za njegov identitet. Slijedom navedenog Sud je našao da su ispunjeni uslovi propisani članom 3. Zakona o zaštiti

---

¹ Prijedlog Tužilaštva BiH, broj T20 0 KTRZ 0000781 08 od 16. decembra 2013. godine, dopunjenog 17. decembra 2013. godine.

svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka² (ZoZSPUS) koji propisuju ko može biti svjedok pod prijetnjom i ugroženi svjedok. Rješenjem Suda je istovremeno određeno da će ime i prezime kao i ostali lični podaci svjedoka pod pseudonimom S – 3 ostati povjerljivi, u toku istrage i nakon podizanja optužnice, u periodu od 20 godina od donošenja konačnog rješenja o određivanju zaštitnih mjera, kako je predviđeno članom 13. stav 1. Pomenutog zakona.

14. Na glavnom pretresu održanom 17. septembra 2014. godine, sudeće vijeće je donijelo rješenje kojim su svjedoku sa pseudonimom S – 8 određene mjere zaštite ličnih podataka svjedoka koji će se čuvati u tajnosti u periodu od 30 godina od pravosnažnosti ove odluke. Naime, prilikom razmatranja prijedloga za određivanje mjera zaštite svjedoku, Vijeće je imalo u vidu činjenicu da pomenuti svjedok iznosi saznanja na okolnost seksualnog zlostavljanja, odnosno da se radi o ugroženom svjedoku iz člana 3. stav 2. ZoZSPUS, zbog čega je uvažio prijedlog Tužilaštva i svjedoku odredio mjere zaštite, imajući pri tome u vidu da se i odbrana saglasila sa određivanjem mjera zaštite ovom svjedoku.

2. Odluka o isključenju javnosti sa dijela pretresa

15. Tokom glavnog pretresa u skladu sa odredbama člana 235. ZKP BiH, uz saglasnost strana u postupku, isključena je javnost u više navrata kako radi zaštite interesa zaštićenih svjedoka, odnosno radi ispitivanja potrebe i osnovanosti određivanja mjera zaštite, tako i zbog zaštite ličnog i intimnog života žena za koje se u optužnici navodi da su silovane. Naime, na ročištu održanom dana 17. decembra 2013. godine, radi razmatranja prijedloga za određivanje mjera zaštite, Vijeće je odlučilo da u interesu zaštićenog svjedoka S – 8 isključi javnost sa dijela ročišta. Vijeće je, na prijedlog odbrane i uz saglasnost Tužilaštva, isključilo javnost i sa dijela ročišta održanog dana 26. novembra 2014. godine, odnosno tokom saslušanja svjedoka Adema Berberovića, a iz razloga zaštite interesa zaštićenih svjedoka budući da je pomenuti svjedok svjedočio na okolnosti silovanja svjedoka S – 3 i S – 8. Iz istih razloga isključena je javnost sa dijela ročišta održanog dana 03. decembra

---

² Član 3. stav 1. i 2. ZoZSPUS: "**Svjedok pod prijetnjom** je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje, ili svjedok koji smatra da postoji razumna osnova za bezaznan da bi takva opasnost vjerovatno proistekla kao posljedica njegovog svjedočenja. **Ugroženi svjedok** je onaj svjedok koji je ozbiljno fizički ili psihički traumatizovan okolnostima pod kojima je izvršeno krivično djelo ili koji pati od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim, odnosno djeteta ili maloljetnika."

2014. godine, prilikom čitanja iskaza Šabana Muratagića datog u istrazi, u predmetu vođenom pred Višim sudom u Sarajevu, zatim sa dijela ročišta održanog dana 14. januara 2015. godine, odnosno tokom dijela svjedočenja svjedoka Ilijasa Ćuprije .

3. Ponovno otpočinjanje glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)

16. Na ročištu održanom 27. augusta 2014. godine Vijeće je, obzirom da je između dva nastavka glavnog pretresa, prošlo više od 30 dana, donijelo odluku da pretres ponovo počinje u skladu sa odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH. Kako su se stranke i branilac saglasili, Vijeće je odlučilo da se svjedoci neće ponovo saslušavati, već će se koristiti iskazi svjedoka dati prethodno na glavnom pretresu, kao i već uvedeni materijalni dokazi.

4. Odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza

17. Vijeće je, postupajući u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH³, prihvatilo da se kao dokaz Tužilaštva pročita i uloži u spis izjava umrlog lica Ragiba Fejzića.

18. Nakon izvršenog uvida u izvode iz matičnih knjiga umrlih⁴, Vijeće je utvrdilo da je navedeni svjedok preminuo. Kako je iz tog razloga, neposredno saslušanje navedenog svjedoka pred Sudom nemoguće, Vijeće je zaključilo da su ispunjeni uslovi propisani članom 273. stav 2. ZKP BiH za čitanje i korištenja zapisnika iz istrage, kao dokaza na glavnom pretresu. Stoga je Vijeće iskaz umrlog Ragiba Fejzića⁵ prihvatilo i pročitalo kao dokaz na glavnom pretresu, sa čim su se saglasile strane u postupku.

19. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno

---

³ Članom 273. stav 1. ZKP BiH propisano je da: „Iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišteni prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda...“. Stav 2. istog člana propisuje da „Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vjeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle (...) ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz važnih uzroka.“

⁴ Izvod iz matične knjige umrlih za Ragiba Fejzića, Matična knjiga opštine Višegrad, broj 03-202-218/14 od 08. septembra 2014. godine, dokaz Tužilaštva T-2a i izvod iz matične knjige umrlih za Šabana Muratagića, Matična knjiga opštine Višegrad, broj 03-200-646/14 od 15. septembra 2014. godine, dokaz odbrane O-12.

⁵ Zapisnik o saslušanju Ragiba Fejzića, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj 16-04/2-3-04-2-93/11 od 23. februara 2011. godine, dokaz Tužilaštva T-2, Zapisnik o ispitivanju okrivljenog Šabana Muratagića kod istražnog sudije od 27. septembra 1994. godine, dokaz O – 13 i Zapisnik o glavnom pretresu – transkript Višeg suda u Sarajevu od 17. aprila 1995. godine.

saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost, da navede pitanja koja bi bila postavljena svjedocima da su isti neposredno saslušani.

5. Odluka o djelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ

20. Rješenjem, broj S1 1 K 013866 14 Kri od 22. septembra 2014. godine, Vijeće je djelimično usvojilo prijedlog Tužilaštva BiH za prihvatanje dokazanim činjenica utvrđenih od strane pretresnih vijeća MKSJ, u predmetu *Tužilac protiv Mitra Vasijevića* (IT-95-14/1-T), presudom od 29. novembra 2002. godine i u predmetu *Tužilac protiv Milana i Sredcja Lukića* (IT-98-32/1-T), presudom od 20. jula 2009. godine.

21. Prihvaćene činjenice navedene su u **Aneksu 2** presude koji je njen sastvani dio. U konkretnom slučaju Vijeće je postupalo u skladu sa odredbama člana 4. Zakona o ustupanju, u vezi sa Pravilom 94 (B) Pravilnika o postupku koji propisuju: da na zahtjev jedne od strana ili na vlastitu inicijativu, sud može odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice, utvrđene pravosnažnim odlukama ili pismeni dokazni materijal iz bilo kojih drugih postupaka pred MKSJ, koje se odnose na pitanja od važnosti za tekući postupak, ako su zadovoljeni određeni kriterijumi za prihvatanje tih činjenica.

22. Vijeće je prihvatilo ukupno 46 predloženih činjenica, koje se odnose na dešavanja na teritoriji opštine Višegrad, u periodu od održavanja višestranačkih izbora u novembru 1990. godine pa do juna 1992. godine. Prilikom odlučivanja o prihvatanju činjenica Vijeće je vodilo računa da iste zadovoljavaju kriterije ustanovljene sudskom praksom Suda BiH i MKSJ i to *da je činjenica jasna, konkretna i da se može identificirati, da je relevantna za postupak, da čini dio originalne presude na kcju n.je izjavljena žalba, kcja je pravosnažno rješena po žalbi, ili potpada pod pitar.ja kcja nisu sporna u toku apelacije, da se ne teme.ji na sporazumu između stranaka u izvornom postupku, da n.je predmet razumnog spora između strana, da se ne odnosi se na radnje, ponašanje ili psihičko stanje optuženog i da je ograničena na zak.jučke o činjenicama, odnosno da ne sadržava pravne karakterizacije.* Činjenice koje nisu zadovoljavale navedene kriterije Vijeće nije prihvatilo kao utvrđene.⁶

---

⁶ Rješenje Suda, broj S1 1 K 013866 14 Kri od 22. septembra 2014. godine.

II. STANDARDI DOKAZIVANJA I OCJENA DOKAZA

23. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH, Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i uspostavljenim praksom MKSJ, Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Europskog suda za ljudska prava (ESLJP), a koji će u nastavku biti navedeni.

24. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da je svrha sudskog postupka da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

25. U tom smislu, član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Procesna pretpostavka nevinosti je tzv. *privremena pretpostavka (praesumptio iuris tantum)* koja vrijedi dok se suprotno ne dokaže. Zbog usvajanja ove pretpostavke, optuženi je oslobođen tereta dokazivanja svoje nevinosti. Slijedom toga, teret dokazivanja suprotnog od onog što predviđa pretpostavka nevinosti je na tužiocu. Pri tome, pretpostavka nevinosti se odnosi ne samo na krivnju optuženog, već i na sve druge bitne elemente koji stoje u međusobnoj vezi u pojmu krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravnost ili kažnjivost).

26. Navedeno potvrđuju i judikati ESLJP⁷, prema kojima presumcija nevinosti ima, između ostalog, sljedeće posljedice:

- (i) optuženi nije dužan dokazivati svoju nevinost i teret dokazivanja leži na suprotnoj strani, dakle tužiocu; i
- (ii) sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog, nego i u situaciji kad o tome postoji razumna sumnja.

27. Jedna od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti je izričita zakonska odredba sadržana u članu 3. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da će sumnju u pogledu postojanja

---

⁷ Npr. *Saunders protiv Velike Britanije*, 1996., Izvještaj 1996-IV, *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije*, 1988., Serija A br. 146.

činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješiti na način koji je povoljniji za optuženog.

28. Konkretno, riječ je o načelu *in dubio pro reo*, ili načelu koje je izraz pogodovanja optuženog. Neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se uvjerio u njezino postojanje koje mora proizlaziti iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu i kad u tom pogledu postupajuće vijeće nema više nikakvih dvojbi. Pri tome sve činjenice koje su *in peius* (na štetu) optuženog moraju se sa utvrditi sa apsolutnom sigurnošću. Drugim riječima, moraju se dokazati *van razumne sumnje*. Ukoliko se to ne postigne uzima se kao da one i ne postoje. Sve činjenice koje su *in favorem* (u korist) optužene osobe uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene samo sa vjerovatnošću. Ako se i nakon savjesne ocjene dokaza „...*pcjedinačno i u vezi sa ostalim dokazima...*“⁸ sumnje ne daju otkloniti, prema normi iz člana 3. stav 2. ZKP BiH, u sumnji sud rješava na način povoljniji za optuženog.

29. Rezultat primjene pravila *in dubio pro reo* uvijek mora biti izricanje presude u korist optuženog, što u slučaju sumnje oko pravno relevantnih činjenica predviđenih materijalnim krivičnim pravom uključuje ne samo blažu kaznu kada je krivica utvrđena, nego i oslobađajuću presudu u slučajevima u kojima glavni pretres nije mogao razjasniti sumnju oko pitanja je li optuženi počinio krivično djelo iz optužbe.

30. U ovom smislu je i odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH prema kojoj će se optuženi osloboditi od optužbe „*ako n.je dokazano da je optuženi učinio krivično cjelo za kcje se optužuje*“, što znači, ne samo u slučajevima u kojima uopšte nisu izvedeni dokazi za optužbu, nego i u slučaju kada su dokazi izvedeni, ali su isti nedovoljni da sud, na osnovu njihove ocjene, izvede zaključke o nedvojbenom postojanju činjenica iznesenih u optužbi.

31. U vezi navedenog Vijeće je prilikom ocjene dokaza imalo u vidu i standard dokazivanja „*van razumne sumnje*“ kojeg je ustanovila sudska praksa kao uslov za izricanje osuđujuće presude. Prema opšteprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji najveći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

32. Vijeće je imalo u vidu i odredbu člana 14. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da je sud dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete.

---

⁸ Član 281. stav 2. ZKP BiH.

33. Osim toga, Vijeće je razmatralo i cijeniło sve dokaze izvedene na glavnom pretresu, kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, u skladu sa članom 281. ZKP BiH⁹, ali u nastavku presude će navesti samo one dokaze koji su relevantni za donošenje odluke, te obrazlagati i iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku Suda.

34. Vijeće također podsjeća na član 15. ZKP BiH, kojim se rukovalo i u kojem je sadržan jedan od temeljnih principa krivičnog zakonodavstva – princip slobodne ocjene dokaza, koji je ograničen jedino principom zakonitosti dokaza¹⁰, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

35. Vijeće je imalo u vidu i praksu ESLJP¹¹ prema kojoj se sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

36. Isto tako, Vijeće je uzelo u obzir stav žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kvočka i dr.* da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.¹²

37. Član 6. stav 1. EKLJP nameće obavezu svim sudovima da „*ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svjcu odluku*“¹³. Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. EKLJP nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane¹⁴. U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i

---

⁹ Član 281. ZKP BiH (Dokazi na kojima se zasniva presuda): „*Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima kcji su izneseni na glavnom pretresu. Sud je dužan savjesno ocjeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.*“

¹⁰ Član 10. ZKP BiH (Zakonitost dokaza): „*Sud ne može zasnovati svjcu odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima kcje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima kcji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.*“

¹¹ ESLJP, *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21. januara 1999. godine.

¹² MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.* (IT-98-30/1-A), paragraf 23-25.

¹³ ESLJP, *Georgiadis protiv Grčke*, paragraf 606.

¹⁴ ESLJP, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, paragraf 59.

raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.¹⁵

38. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, cijeneći pri tome kako sadržinu samog iskaza, tako i držanje i ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza. U tom smislu Vijeće je cijenilo praksu MKSR i stav Žalbenog vijeća zauzet u predmetu *Nahimana i dr.* u kojem Žalbena vijeće podsjeća da „*pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odrjeri kcju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tome, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.*“¹⁶

39. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdanu.¹⁷ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se vijeće osloni na takav iskaz. Vijeće je uporedilo činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su njegovi navodi potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

40. Vijeće je prilikom ocjenjivanja dokazne snage iskaza saslušanih svjedoka razmotrilo razlike u iskazima svjedoka datim na glavnim pretresom i u ranijim fazama postupka, na koje je ukazivao branilac optuženog Gorana Popovića. U tom smislu, Vijeće je razlike u izjavama o određenim činjenicama, datim u različito vrijeme i pred različitim organima, kao i pojašnjenja o uzrocima tih razlika datim na glavnom pretresu, analiziralo i cijenilo za svaki pojedini slučaj konkretno, te u njihovoj povezanosti sa drugim dokazima, a zatim odlučilo o

¹⁵ ESLJP, *Khamidov protiv Rusije*, paragraf 173.

¹⁶ MKSR, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Nahimana i dr.* (ICTR-99-52-A), paragraf 194.

¹⁷ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Čelebić*, paragraf 485 i 496 – 498.

njihovoj vjerodostojnosti, o čemu će detaljnije biti obrazloženo u nastavku, prilikom analize dokaza u odnosu na svaku tačku optužnice.

III. NALAZI VIJEĆA

41. Optužnicom Tužilaštva, optuženi Goran Popović se tereti za počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), u vezi sa tačkama e), k) i g) KZ BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

“Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

e) zatvaranje ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode suprotno osnovnim pravilima međunarodnog prava;

g) prisiljavanje druge osobe upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njeje bliske osobe, na seksualni odnos ili s njim izjednačenu seksualnu radnju (silovanje), seksualno ropstvo, prisilnu prostituciju, prisilnu trudnoću, prisilnu sterilizaciju ili bilo koje drugi oblik teškog seksualnog nasilja;

h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine;

k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja;

kaznit će se zatvorom najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

42. Iz citirane zakonske odredbe proizlaze sljedeći **opšti elementi krivičnog djela** Zločini protiv čovječnosti:

- i. Postojanje širokog (rasprostranjenog) ili sistematičnog napada;
- ii. Usmjerenost napada protiv civilnog stanovništva;
- iii. Svijest optuženog o postojanju takvog napada i da njegove radnje čine dio tog napada.

43. Konkretno, optuženom Goranu Popoviću se stavlja na teret da je, za vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, u periodu od maja 1992. godine do kraja decembra 1993. godine, kao pripadnik VRS, u svojstvu stražara u logoru „Uzamnica“, u okviru širokog i sistematičnog napada vojnih, paravojnih i policijskih snaga Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog i ostalog nesrpskog stanovništva opštine Višegrad, znajući za taj napad i da njegove radnje čine dio tog napada, na političkoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i vjerskoj osnovi počinio progon civilnog bošnjačkog stanovništva tako što je učestvovao u zlostavljanju, premlaćivanju, mučenju i seksualnom zlostavljanju muškaraca i žena zatvorenih u logoru „Uzamnica“.

44. S tim u vezi, na osnovu prihvaćenih utvrđenih činjenica kao i na osnovu saglasnih iskaza svjedoka Tužilaštva i to: svjedoka S-3, S-8, Nurke Derviševića, Fatime Zukić, Adema Berberovića, Mirsada Selimbegovića i Ilijasa Ćuprije, koji su u svojim svjedočenju ma govorili o širokom i sistematičnom napadu usmjerenom protiv nesrpskog stanovništva na području opštine Višegrad, naročito o protjerivanju, ubijanju, zarobljavanju i paljenju kuća i vjerskih objekata građana nesrpske nacionalnosti, ovo vijeće nalazi nespornim da je na teritoriji opštine Višegrad, u inkriminisanom periodu, za vrijeme oružanog sukoba u BiH postojao širok i sistematičan napad vojnih, paravojnih i policijskih snaga Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjeren protiv civilnog bošnjačkog i ostalog nesrpskog stanovništva opštine Višegrad. Vijeće također nalazi da je Tužilaštvo u toku postupka dokazalo da je u kasarni „Uzamnica“ u periodu od maja 1992. godine pa do kraja 1993. godine bilo civila bošnjačke nacionalnosti koji su tu bili zatvoreni, od kojih su mnogi ostali u zatočeništvu do pred kraj 1994. godine, a o čemu nije bilo spora među stranama u postupku. Također na osnovu saglasnih iskaza navedenih svjedoka optužbe proizlazi da je optuženi Goran Popović u okviru postojećeg napada, kao pripadnik VRS, obavljao dužnost stražara u logoru „Uzamnica“ u Višegradu, tako da je znao za takav napad.

45. Međutim, imajući u vidu da nakon izvršene analize i ocjene prezentiranog dokaznog materijala, nije utvrđeno *van razumne sumnje* da je optuženi Goran Popović počinio krivično djelo, koje mu je izmijenjenom optužnicom stavljeno na teret, Pretresno vijeće se

neće detaljnije upuštati u obrazlaganje postojanja opštih elemenata predmetnog krivičnog djela, dok će se u nastavku osvrnuti na pojedinačne inkriminacije i iznijeti svoje nalaze i ocjene u pogledu istih.

1. Tačka a) optužnice

46. U tački a) izmijenjene optužnice Tužilaštva, optuženom se stavlja na teret da je zajedno sa pripadnikom VRS Nebojšom Todorovićem, u mjestu Okrugla, bez zakonskog osnova uhapsio i lišio slobode civila Nurku Derviševića, a potom ga priveo u PS Višegrad i predao Milanu Lukiću, koji ga je zlostavljao i tukao da bi, nakon toga, oštećeni Nurko Dervišević, po naredbi Milana Lukića, odveden i zatvoren u logor „Uzamnica“ u Višegradu, gdje je dužnost stražara vršio optuženi Goran Popović.

47. U odnosu na ovaj dio tačke a) optužnice, na glavnom pretresu Tužilaštvo je izvelo dokaz saslušanjem svjedoka oštećenog **Nurke Derviševića**, dok je odbrana pozvala i saslušala svjedoka **Nebojšu Todorovića**.

48. Iz saglasnih iskaza pomenutih svjedoka proizlazi da je optuženi Goran Popović kritičnog dana u junu mjesecu 1992. godine, učestvovao zajedno sa Nebojšom Todorovićem u odvođenju Nurke Derviševića iz mjesta Okrugla u Policijsku stanicu Višegrad (PS). Među stranama u postupku nije bilo sporno da su optuženi Goran Popović i Nebojša Todorović u inkriminisano vrijeme, tačnije u junu mjesecu 92. godine bili pripadnici VRS i da su obavljali dužnost stražara u kasarni Uzamnica. To odvođenje se dogodilo u situaciji kada je oštećeni Nurko Dervišević, po vlastitom kazivanju, pokušao neopaženo da napusti područje grada Višegrada koje je bilo pod kontrolom snaga VRS. Svjedočeći o navedenom, oštećeni Nurko Dervišević je naveo da je toga dana krenuo da napusti Višegrad, da se kretao pored rijeke kada je čuo da ga Nebojša Todorović i optuženi Goran Popović zovu da pređe preko rijeke da bi ga odveli u PS na ispitivanje. Dalje navodi da je tada bio u alkoholisanom stanju i da ih je poslušao i došao do njih. Obojica su bili u maskirnim uniformama i imali su automatsko naoružanje.

49. Saglasno navedenom, svjedok Nebojša Todorović je izjavio da je kritične prilike sjedio na terasi svoje kuće zajedno sa suprugom, dva mladb. sina i optuženim Goranom Popovićem, kada je sa druge strane rijeke, neko povikao da neko ide. Ističe da je tada na dijelu obale obrasle žbunjem, rastinjem i vrbama, primjetio čovjeka kako se čudno kreće, na način što čučne pa ustane i krene, tako da je tek kada je taj čovjek došao na dio

kupališta koji se vidi, prepoznao da se radi o Nurki Derviševiću, te mu je rekao da stane i da pređe preko rijeke što je Nurko Dervišević i učinio. Svjedok Nebojša Todorović je dalje naveo da je, kada im je Nurko Dervišević prišao, istoga dva puta pitao kuda je krenuo, pa kako mu ovaj nije odgovarao nego je samo slijegao ramenima, on ga je, zajedno sa optuženim Goranom Popovićem, koji se kod njega zatekao na kafi, vozilom svoje firme odveo do policijske stanice u Višegradu. Nakon što su predali Nurku Derviševića u PS, optuženi Goran Popović i svjedok Todorović su otišli svojim kućama.

50. Objašnjavajući razloge zaustavljanja i odvođenja oštećenog do PS, svjedok Todorović ističe da je u to vrijeme bilo vatrenih dejstava, poginulih i pucnjave po okolnim mjestima bliže gradu, da mu je kretanje i ponašanje oštećenog bilo čudno, te da su kao pripadnici VRS imali naredbu od Komande brigade da svaku sumnjivu osobu privedu u policijsku stanicu. Takođe, svjedok Nebojša Todorović ističe da oštećenog Derviševića nisu prilikom odvođenja vezali, što je suprotno iskazu oštećenog koji je naveo da je bio „navezan“, međutim u nedostatku drugih dokaza koji bi potvrdili ovaj navod oštećenog, Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi ovu činjenicu, posebno ako se ima u vidu da je u to vrijeme oštećeni po vlastitom kazivanju bio u alkoholisanom stanju, a isti se nije mogao sjetiti mnogih detalja o kojima je pitan, a koji se odnose na njegovo zatvaranje.

51. Vijeće na osnovu provedenih dokaza nije moglo van razumne sumnje utvrditi da je optuženi Popović počinio radnje nezakonitog zatvaranja ili drugog teškog oduzimanja fizičke slobode civila Nurke Derviševića. Naime, nije sporno da je optuženi, zajedno sa Todorović Nebojšom, kod koga se zatekao na kafi, učestvovao u odvođenju Nurke Derviševića u PS Višegrad, međutim, provedeni dokazi ne potvrđuju navode optužnice da je u PS Višegrad optuženi Popović, oštećenog Dervišević Nurku predao Milanu Lukiću, niti da je po naredbi Milana Lukića oštećeni odveden u „Uzamnicu“ i zatvoren. Niti jedan od saslušanih svjedoka nije potvrdio navedene okolnosti iz optužnice, a ni sam oštećeni Nurko Dervišević se nije mogao sjetiti koliko se zadržao i pod kojim okolnostima je iz PS odveden i zatvoren u kasarnu „Uzamnica“, obzirom da je, po vlastitom kazivanju i za vrijeme boravka ispred PS u Višegradu, bio u alkoholisanom stanju. Oštećeni Nurko je izjavio da se samo sjeća da je zaspao i kad se probudio da se „našao“ u „Uzamnici“, a nije mu poznato ko ga je, čime i po čijem naređenju tamo doveo. S obzirom da iz iskaza svjedoka Todorovića proizlazi da je zajedno sa optuženim, po dolasku u policijsku stanicu Višegrad, predao oštećenog Derviševića dežurnom, da bi potom obojica otišli svojim kućama, a oštećeni Dervišević se jedino sjeća da je ispred policijske stanice razgovarao sa načelnikom SUP-a Perišićem, da su ga neki vojnici pitali za sinove koji su bili u borbi,

da je i pred PS sa vojnicima pio alkohol i da je u jednom momentu „izbio“ Milan Lukić koji ga je ošamario, te u nedostatku bili kakvih drugih dokaza koji bi ukazivali na konkretna dešavanja vezano za njegovo odvođenje iz policijske stanice i zatvaranje u logor Uzamnica, Sud je optuženog oslobodio od krivične odgovornosti za predmetno djelo.

52. Dalje, optuženom se istom tačkom izmijenjene optužnice stavlja na teret da je najmanje jedanput u logoru „Uzamnica“ zatvorenike Nurku Derviševića i Adema Berberovića udarao raznim predmetima po svim dijelovima tijela.

53. U pogledu nanošenja udaraca oštećenim Nurki Derviševiću i Ademu Berberoviću za vrijeme njihovog boravka u Uzamnici, za Vijeće je nesporno, a što proizlazi iz saglasnih iskaza ovih svjedoka, da je optuženi Goran Popović, u kritično vrijeme, bio stražar u „Uzamnici“ gdje su držani zatvoreni bošnjački civili, među kojima su bili i oštećeni Nurko Dervišević i Adem Berberović. Također, na osnovu saglasnih iskaza saslušanih svjedoka, naročito oštećenog Nurke Derviševića, kao i svjedoka Todorović Nebojše, čiji se iskazi međusobno dopunjuju, pa ih Sud prihvata kao istinite, Vijeće je utvrdilo da je optuženi Goran Popović oštećenog Nurku Derviševića, za vrijeme njegovog boravka u Uzamnici, jednom prilikom udario šakom ili pesnicom u predjelu prsa, što je potpuno drugačije od opisa radnji optuženog navedenog u optužnici gdje stoji da ga je udarao raznim predmetima po svim djelovima tijela, a što nijedan od saslušanih svjedoka nije potvrdio.

54. Međutim, u pogledu tog jednog udarca, za koji je utvrđeno da ga je optuženi nanio Nurki Dervišević, Vijeće na osnovu provedenih dokaza nije van razumne sumnje moglo utvrditi da su tom radnjom prouzrokovane posljedice u smislu nanošenja teških duševnih i tjelesnih patnji odnosno povreda. U tom smislu, Vijeće je posebno cijenilo navode oštećenog Nurke Derviševića da ga taj udarac „...nije bolio...“, da povredu nije imao i da to nije ni osjećao, a da se optuženi „...možda kaj'o...“ zbog toga, odnosno da je optuženi kasnije saznao da svjedok nije taj na koga je možda mislio.

55. Pri tome, Vijeće je imalo u vidu praksu MKSJ, prema kojoj, da bi se procijenila težina nekog djela, nužno je razmotriti sve činjenične okolnosti, a koje se mogu ogledati kroz npr. karakter radnje ili propusta, kontekst u kojem su se oni dogodili, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao i fizičke, psihičke i moralne posljedice tog čina za žrtvu. Činjenica da djelo ima dugoročne posljedice može da bude od važnosti

prilikom utvrđivanja težine djela.¹⁸ Patnje koje dotična radnja nanosi žrtvi ne moraju biti trajne, dovoljno je da su stvarne i ozbiljne.¹⁹ Na osnovu provedenih dokaza, a posebno na osnovu iskaza oštećenog Derviševića, Sud nije mogao utvrditi van razumne sumnje da je pomenuta radnja za posljedicu imala nanošenje velike patnje ili ozbiljne fizičke i psihičke povrede ili narušenje zdravlja, što je uslov da bi se optuženi oglasio krivim. Imajući u vidu sve okolnosti navedenog događaja, a posebno imajući u vidu navedeni činjenični opis u optužnici kao i činjenicu da se oštećeni u pogledu posljedice nije izjasnio na način da se ista može jasno utvrditi, Sud je optuženog usljed nedostatka drugih dokaza, oslobodio od krivične odgovornosti

56. Kada je u pitanju nanošenje udaraca oštećenom Ademu Berberoviću, Vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi Goran Popović oštećenog najmanje jednom udarao raznim predmetima po svim dijelovima tijela kako to stoji u činjeničnom opisu optužnice.

57. U tom pogledu, Vijeće je analiziralo iskaz oštećenog Adema Berberovića dat na glavnom pretresu, te je isti dovelo u vezu sa iskazima drugih saslušanih svjedoka i uloženi materijalnih dokaza, a naročito ranijih iskaza oštećenog Adema Berberovića datih na ove okolnosti. Oštećeni Berberović je na glavnom pretresu istakao da ih je u ljeto 1993. godine u logoru Uzamnica, ista grupa stražara, među kojima je bio i optuženi, mjesec i po dana po imenu, pojedinačno prozivala da izađu vani, ispod hangara, gdje su ih tukli. Svjedok ističe da ga je i optuženi Goran Popović prozvao po imenu i prezimenu, rekao mu da izađe vani, te da ga je zajedno sa grupom stražara, nakon toga tukao nogama obuvenim u vojničke čizme, rukama po raznim dijelovima tijela, a jednom ga je udario kundakom puške u prsa. Jedne prilike je odveden u drugi hangar, gdje su ga četvorica tukli, među kojima je bio i optuženi Popović, nakon čega je pao u nesvijest, a kada je došao sebi bio je u hangaru gdje su zatvorenici spavali. Ističe da su po zatvorenike dolazili naveće, iza pola noći, da ih je najčešće prozivao stražar Rade Milosavljević, te da ga je jednom prozvao i Goran Popović. Prilikom tuče, kada je od strane optuženog zadobio udarac kundakom od automatske puške, nije mogao četiri dana da diše niti da jede. Analizirajući iskaz ovog svjedoka vijeće je imalo u vidu određene nedosljednosti njegovog iskaza datog na glavnom pretresu u odnosu na ranije date izjave, posebno kada se uzme u obzir činjenica da njegovi navodi u odnosu na konkretni događaj nisu potkrijepljeni iskazima drugih saslušanih svjedoka. Oštećeni Adem Berberović je na

---

¹⁸ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Vasijević*, paragraf 235, presuda, Pretresnog vijeća u predmetu *Blaškić*, paragraf 243.

¹⁹ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Krcjelac*, paragraf 131.

glavnom pretresu tvrdio kako ga je više puta izvan hangara izvodila grupa stražara, među kojima je bio i optuženi, koji su ga tukli, te da ga je Goran Popović, između ostalog jednom udario kundakom od puške, usljed čega nije mogao da jede i četiri dana da diše, što u ranijim izjavama nije navodio. Svjedok Nurko Dervišević, na upit da li je vidio da u logoru tuku Adema Berberovića, je izjavio da je jednom prilikom, kada se skupilo nešto ljudi, ne precizirajući o kojim ljudima se radi, jedan od njih ga je nogom udario u prsa, nakon čega je Adem Berberović uzdahnuo ali je ostao živ.

58. Uvidom u ranije date izjave oštećenog Adema Berberovića, koje su mu tokom unakrsnog ispitivanja predočavane i koje su uložene u spis kao dokazi odbrane O-9, O-10 i O-11²⁰, Vijeće je utvrdilo da iste nisu konzistentne sa navodima pomenutog svjedoka datim na glavnom pretresu, kako u pogledu lica koja su ga tukla, vremena kada se inkriminirani događaja desio, tako i u pogledu radnji koje je optuženi preduzeo.

59. Naime, u dokazu **O-9**, odnosno zapisniku o saslušanju Adema Berberovića sačinjenom od strane Centra službi bezbjednosti Sarajevo od 06. novembra 1994. godine, svjedok je u pogledu predmetnih okolnosti izjavio da je najteži dio zatvoreništva bio kraj 1992. i početak 1993. godine kada su ih tukli svakodnevno, opisujući pri tome da bi obično Rade Milosavljević zviždukao, a zatim zatvorenike izvodio jednog po jednog vani, gdje bi ih 6-7 četnika tuklo šakama, nogama, kundacima, kablovima za struju i drvenim palicama. Svjedok je tada izjavio da su u batinjanju, između ostalih, učestvovali Nebojša Todorović, Dragan Popović, rođen 1968. godine, Srđan Vučićević i pomenuti Rade Milosavljević. Svjedok nije konkretno opisivao od koga je pretučen od navedenih lica i na koji način. U navedenoj izjavi oštećeni Adem Berberović nije naveo ime Gorana Popovića. Vijeće je, prilikom razmatranja navedene izjave oštećenog, imalo u vidu njegovo pojašnjenje dato na glavnom pretresu da je osoba označena kao „*Dragan Popović, rođen 1968. godine*“, zapravo Goran Popović, rođen 1972. godine, odnosno njegove navode da se on kasnije sjetio „...*kad sam dav'o drugu izjavu...*“ da mu je pravo ime Goran, a ne Dragan, da mu je otac Jovan, te da je od Šabana Muratagića, nakon izlaska iz logora, prilikom suđenja Šabanu Muratagiću u sudu u Sarajevu, saznao da je to lice 1972. godište.

60. Međutim u drugoj izjavi istog svjedoka datoj pred sudom u Sarajevu, na glavnom pretresu održanom dana 19. aprila 1995. godine, u predmetu protiv Šabana Muratagića,

---

²⁰ Zapisniku o saslušanju Adema Berberovića sačinjenom od strane Centra službi bezbjednosti Sarajevo od 06. novembra 1994. godine, Izjava Adema Berberovića data pred sudom u Sarajevu, na glavnom pretresu održanom dana 19. aprila 1995. godine, u predmetu protiv Šabana Muratagića, Izjava data istražitelju MKSJ od 24. oktobra 1997. godine;

dokaz **O-10**, navedeno je da su zatvorenike u logoru „Uzamnica“, pored grupe četnika koji su tu dolazili iz vana, tukli i stražari. U tom smislu svjedok je naveo da su se pri tome isticali Srđan Vučićević, Rade Milosavljević, neki Saša čije prezime ne zna, kao i neki Đukanović čije ime ne zna. Svjedok je tom prilikom izjavio i to da su prozivali i njega, pojašnjavajući da, kada bi zatvorenik izašao iz hangara, pored stražara koji je bio u smjeni bilo je još stražara koji se iskupe i odmah po izlasku iz hangara počnu tući zatvorenika kojeg prozovu, precizirajući da su najviše tukli nogama, rukama, kundacima puške, kablovima od struje i nekim oblicama. Vijeće primjećuje da svjedok, prilikom davanja ove izjave nije spominjao optuženog Gorana Popovića, niti je opisivao pojedinačne slučajeve kada je pretučen, osim da ga je, zadnji put kada je izvođen, Rade Milosavljević udario pesnicom kojom prilikom mu je izbio dva zuba.

61. Konačno, u dokazu **O-11**, odnosno u izjavi datoj istražitelju MKSJ od 24. oktobra 1997. godine, svjedok je potvrdio navode iz ranije datih izjava da su u premlaćivanju zatvorenika u logoru „Uzamnica“ učestvovali i stražari, odnosno njih 6-7 među kojima je bio i Rade Milosavljević koji ga je jedne prilike zasjekao po bradi i koji mu je udarcem izbio dva zuba. Osim navedenog lica, svjedok Adem Berberović je tom prilikom izjavio da su stražari bili i Nebojša Todorović, Đukanović čije ime ne zna, Goran čije prezime ne zna, star vjerovatno 20 godina, izvjesni Siniša i Srđan Vučićević, te Mićo Spasojević koji je bio nadležan za stražarske smjene. Pri tome, svjedok nije opisivao pojedinačne slučajeve kada je pretučen od strane stražara, niti je, osim navedene povrede zadobijene od strane Radeta Milosavljevića, opisao druge povrede koje je zadobio prilikom premlaćivanja od strane stražara.

62. Na temelju provedenih dokaza za Vijeće je nesporno da je oštećeni Adem Berberović premlaćivan od strane stražara, za vrijeme njegovog boravka u „Uzamnici“. Međutim, nakon analize provedenih dokaza na ove okolnosti, Vijeće nije moglo utvrditi *van razumne sumnje* da je optuženi Goran Popović preduzeo radnje koje mu se stavljaju na teret u odnosu na pomenuto oštećeno lice. Pri tome, Vijeće je uzelo u obzir činjenicu da oštećeni tek na glavnom pretresu izričito navodi da ga je Goran Popović lično prozvao i izveo iz hangara, nakon čega je udaran nogama i rukama po glavi, te da ga je optuženi Goran Popović jednom prilikom udario kundakom puške u prsa, usljed čega tri dana nije mogao da jede i diše, a druge prilike je bio u hangaru kada ga je tukao zajedno sa ostalim stražarima, usljed kojih udaraca je izgubio svijest, koje navode ranije nije isticao, a iste navode ne potkrijepljuje nijedan drugi provedeni dokaz. Vijeće također primjećuje da u ranijim izjavama oštećeni Adem Berberović nije opisao ni način na koji je premlaćivan od

strane Gorana Popovića, kao što je to opisao na glavnom pretresu, premda se na ove okolnosti izjašnjavao, kao i da je ranije isticao da su stražari zarobljenike tukli u periodu od kraja 1992. godine do početka 1993. godine, a na glavnom pretresu je tvrdio da se to dešavalo u ljeto 1993. godine.

63. Vijeće je posebno cijenilo i pojašnjenje svjedoka Berberovića da je osoba navedena kao Dragan u prvoj izjavi zapravo Goran Popović, koju tvrdnju Vijeće nije moglo prihvatiti kao uvjerljivu, budući da prilikom davanja druge izjave²¹, kada je prema navodima datim na glavnom pretresu saznao da se radi o Goranu, a ne Draganu Popoviću, uopšte nije naveo Gorana Popovića kao jednog od stražara koji su se isticali u njegovom premlaćivanju, dok je prilikom davanja treće izjave naveo da je jedan od stražara bio „...Goran, č.je prezime ne znam...“, pri tome ne opisujući radnje koje je to lice prema njemu eventualno preduzelo.

64. Vijeće je cijeneći iskaz svjedoka Berberovića imalo u vidu i navode svjedoka Nurke Derviševića koji je jedne prilike vidio da je Adema Berberovića, kada se skupilo nešto ljudi, ne precizirajući o kojim ljudima se radi, jedan od njih udario nogom u prsa, nakon čega je Adem Berberović uzdahnuo ali je ostao živ. Imajući u vidu da je svjedok Nurko Dervišević među prvima došao u logor Uzamnica i da je poznavao optuženog od ranije, Sud cijeni da ovakva izjava svjedoka Derviševića ne ukazuje da je tom prilikom „jedan od vcjnika“ koji je udario Berberovića nogom u prsa bio optuženi Popović.

65. Takođe, Sud je prilikom ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka Berberovića cijenio i njegove ostale navode koje su vezane za radnje nanošenja udaraca zatvorenicima od strane stražara, pa je u tom smislu svjedok Berberović naveo da mu je Nurko Dervišević, u periodu kada su ih stražari noću izvodili van hangara, po povratku u hangar u više navrata pričao da ga je Goran Popović prilikom izvođenja tukao nogom i bokserima u stomak, što svjedok Dervišević u svojoj izjavi koja se odnosila na udaranje od strane optuženog, nije uopšte naveo. Suprotno ovim navodima svjedoka Berberovića, svjedok Dervišević je istakao da ga je Goran Popović tokom boravka u logoru samo jednom udario, šakom u prsa i to u potpuno drugim okolnostima i u drugom vremenskom periodu.

66. Vijeće je prilikom ocjene iskaza svjedoka Berberovića imalo u vidu i praksu međunarodnih krivičnih sudova²² prema kojoj se osuđujuća presuda može zasnivati na

---

²¹ Dokaz O-10;

²² MKSJ i MKSR.

iskazu samo jednog svjedoka, o čemu Vijeće ima diskreciono pravo da odluči.²³ Isto tako, Vijeće je imalo u vidu i praksu Apleacionog vijeća Suda BiH, odnosno stav zauzet u predmetu *Radimir Vuković i dr.*, prema kome se ne bi moglo smatrati da je nepravično ukoliko bi se odluka o krivici optuženog zasnovala na iskazu samo jednog svjedoka, međutim, iskaz tog svjedoka mora biti uvjerljiv i logičan, saglasan svim ostalim dokazima, da bi odluka vijeća koja se na njemu zasniva, bila jedini moguć razuman zaključak u predmetu. Takav iskaz generalno govoreći mora biti takvog kvaliteta da vijeću ne ostavlja mjesta za bilo kakvu sumnju²⁴.

67. Međutim, po ocjeni suda, navedene nedosljednosti u izjavama, dovode u sumnju vjerodostojnost iskaza svjedoka Adema Berberovića datog na glavnom pretresu, zbog čega je, u odsustvu drugih dokaza koji bi potkrijepili navode iz optužbe, Vijeće u pogledu ove inkriminacije optuženog oslobodilo od optužbe za ovo djelo.

68. U odnosu na dio tačke a) optužnice kojom je optuženom Goranu Popoviću stavljeno na teret da je prisiljavao zatočenike da pjevaju četničke pjesme i za obrok im donosio svinjsko meso, tjerajući ih da ga jedu, a onima koji bi to odbili uskraćivao hranu, na koji način je vrijeđao njihove nacionalne osjećaje, a sve u namjeri nanošenja tjelesnog bola i patnji, Vijeće također nije moglo uvrđiti *van razumne sumnje* da je optuženi počinio ovo krivično djelo.

69. Naime, za Sud nije sporno da su zatvorenici ponekad tjerani da pjevaju pjesme čiji je sadržaj za njih bio uvredljiv, te da je u hrani koja im je donošena nekad bilo i svinjskog mesa, a što proizlazi iz saglasnih izjava kako svjedoka optužbe tako i odbrane. Međutim, analizom iskaza svjedoka koji su svjedočili na ove okolnosti i koji su bili zatočeni u „Uzamnici“ u inkriminisanom periodu, Vijeće nije našlo dokazanim *van razumne sumnje* da je upravo optuženi Popović poduzimao navedene radnje, odnosno da je on nanosio tjelesnu bol i patnju zatvorenicima tjerajući ih da pjevaju pomenute pjesme, čiji sadržaj je vrijeđao njihova nacionalna osjećanja, niti da ih je on tjerao da jedu svinjsko meso koje im je donošeno za obrok, da bi onima koji bi to odbili da jedu uskraćivao hranu, a sve u namjeri nanošenja tjelesnog bola i patnji.

---

²³ Presuda Žalbenog vijeća MKSR u predmetu *Kajeljeli*, tačka 170. u kojoj se citira presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Niyitegeka*, tačka 92 („Žalbeno Vijeće dosjedno stoji na stanovništu da je pretresno Vijeće u najboljoj poziciji da ocijeni dokaznu vrijednost dokaznih materijala te se može, zavisno od svjeje ocjene, osloniti na iskaz samo jednog svjedoka da bi se dokazala određena materijalna činjenica“). Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Gacumbitsi*, tačka 72. u kojoj se citira presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Semanza*, tačka 153.;

²⁴ Presuda Apleacionog vijeća Suda BiH u predmetu *Radimir Vuković i dr.*, broj S1 1 K 006124 11 Kžk, paragraf 373.

70. U odnosu na činjenicu da je optuženi prisiljavao zatočene na pjevanje četničkih pjesama, Tužilaštvo je saslušalo svjedoke S-8, Dervišević Nurku i Ćuprija Ilijasa.

71. Opisujući okolnosti kada su za vrijeme zatočeništva tjerani da pjevaju četničke pjesme, svjedok S-8 je jedino potvrdio da se to dešavalo i da je više puta od zatvorenika traženo da pjevaju pjesme o Draži Mihajloviću, da su to od njih tražili pojedini stražari, s tim da se konkretnih imena stražara svjedok nije mogao sjetiti.

72. Svjedok Nurko Dervišević je naveo da je optuženi Popović jedno jutro tokom 1992. godine od zatvorenika tražio da pjavaju pjesmu: „Od Bileće gorka grada“, te da je te prilike i udario jednog zatvorenika jer nije pjevao. Međutim, niko od saslušanih svjedoka nije potvrdio navode ovoga svjedoka, iako se po iskazu svjedoka Derviševića predmetni događaj desio pred više zatvorenika, odnosno niko od saslušanih svjedoka nije potvrdio da je optuženi udario nekog od zatvorenika koji je odbio da pjeva pjesmu, a nakon što im je on to naredio. Takođe, Vijeće je imalo u vidu da ni Tužilaštvo, u samoj optužnici, optuženom ne stavlja na teret da je radnju izvršenja predmetnog djela počinio na način kako je to opisao svjedok Dervišević, odnosno optuženom nije stavljeno na teret da je u kontekstu prisiljavanja na pjevanje četničkih pjesama poduzeo radnju udaranja, već se isti tereti da je prisiljavao zatočenike da pjevaju, bez navođena konkretnog načina prisiljavanja, te da je sve to poduzimao u namjeri nanošenja tjelesnog bola i patnji. Dakle, cijeneći sve navedeno, Sud nije mogao samo na osnovu iskaza ovog svjedoka utvrditi da je optuženi počinio navedenu radnju na način kako mu je to optužnicom stavljeno na teret, niti je mogao utvrditi da su poduzimanjem same radnje pjevanja pjesama nastupile štetne posljedice po same svjedoke i druge zatvorenike, odnosno u čemu su se te posljedice ogledale i kakve su po svojoj težini bile.

73. Svjedok Ilijas Ćuprija je takođe potvrdio da su zatvorenici tjerani da pjevaju četničke pjesme, te navodi da su ih na to tjerali svi stražari, međutim ovaj svjedok ne navodi ništa konkretnije o okolnostima samog događaja i ponašanja optuženog u istom. Tek kada je ponovo upitan od strane Tužioca da li je da pjevaju pjesme tražio i optuženi, svjedok je odgovorio da jeste, a tokom unakrsnog ispitivanja, na upit branioca da se konkretnije izjasni u kojoj prilici ih je optuženi tjerao da pjavaju pjesme, koliko puta i koje pjesme, svjedok Ćuprija je ponovo naveo da su ih tjerali svi stražari, da je stražarima to bila igra, čisto iz dosade, pa nakon što je branilac ponovo pitao koliko puta je to optuženi činio, svjedok Ćuprija je odgovorio „*par puta....možda jednom ili dva puta*“. Po ocjeni suda ovakvi odgovori svjedoka Ćuprije jasno ukazuju da isti nije siguran u pogledu činjenice koji

konkretno od stražara i u kojim okolnostima ih je tjerao da pjevaju ove pjesme, nego je njegova percepcija bila da su to od njih tražili svi stražari, pa kako je i optuženi bio stražar, svjedok je tek na insistiranje tužioca rekao da je to činio i optuženi, ne mogavši se izjasniti o drugim okolnostima samog događaja.

74. Imajući u vidu navedeno Sud nalazi da se na osnovu ovakvih iskaza svjedoka nije mogla utvrditi krivična odgovornost optuženog za djelo koje mu se stavlja na teret, tim prije što je u činjeničnom opisu optužnice navedeno da je optuženi postupao u namjeri nanošenja tjelesnog bola i patnji, bez navođenja da li je i kakva je posljedica po oštećene nastupila, a svjedoci Nurko Dervišević i Ilijas Čuprija, niti drugi saslušani svjedoci, nisu ni naveli da su radnjom optuženog da pjevaju pjesmu nastupile neke štetne posljedice po njih ili druge zatvorenike, odnosno nisu naveli koje su to posljedice eventualno nastupile i kakve su po svojoj težini bile, iz kog razloga Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da je do iste došlo, odnosno da je inkriminisana radnja za posljedicu imala nanošenje velike patnje i ozbiljnog tjelesnog bola. Zbog svega navedenog Sud je usljed nedostatka drugih dokaza, optuženog oslobodio od krivične odgovornosti.

75. Svjedoci odbrane koji su se izjašnjavali na ovu okolnost su naveli da je zatvorenike tjerao da pjevaju četničke pjesme jedino Milan Lukić, kada je dolazio u Uzamnicu. Iskaze ovih svjedoka Sud nije prihvatio, budući da su isti u suprotnosti sa iskazima saslušanih svjedoka Dervišević Nurke, Čuprija Ilijasa i svjedoka S-8 koji su bili zatvoreni u Uzamnici i koji su saglasno naveli da su i stražari tražili da zatvorenici pjevaju četničke pjesme.

76. U odnosu na dio optužnice u tački a), gdje se optuženom stavlja na teret da je za obrok donosio svinjsko meso, tjerajući zatvorenike da ga jedu, među kojima i svjedokinju S-3, iako je znao da su lica muslimanske nacionalnosti, a onima koji bi to odbili da jedu, uskraćivao hranu, svjedokinja S-3 je na glavnom pretresu izjavila da su u logoru Uzamnica dobijali hranu redovno, da su imali tri obroka dnevno, da je hrana bila kuhana, te da im je jedne prilike optuženi za doručak donio svinjsku pršutu. Neke žene su jele a neke nisu, a optuženi Goran Popović im je tada rekao ko ne pojede neće više ništa jesti cijeli dan. Svjedokinja je izjavila da je malo pojela mesa i ostatak bacila u kantu.

77. Svjedok Nurko Dervišević je također naveo da je hrana redovno dovožena i da se uglavnom radilo o kuhanoj hrani, svjedok Mirsad Selimbegović je naveo da su obroci bili redovni i da su imali tri obroka dnevno, da su samo jednom donijeli neko svinjsko meso i da ih nisu „*plaho*“ prisiljavali da ga jedu, te da on tada nije jeo, dok je svjedok Adem

Berberović istakao da je hrana dolazila iz kuhinje gdje je radila Behija i da je ponekad donošena slanina. Zatvorenicima je rečeno ako ne jedu slaninu da sleduju batine, s tim što nije vidio da je bilo koji zatvorenik tučen iz razloga što ne jede slaninu. Da je hrana spremna u kuhinji i da je u hrani bilo i svinjetine u svom iskazu naveo je i svjedok Ilijas Ćuprija, s tim što isti nije znao ko je kuhao i stavljao svinjetinu u hranu. Svjedokinja S-8 je izjavila da su hranu dobijali iz kuhinje gdje je radila Behija, da su svakog četvrtka dobijali svinjetinu, te da je nju stražar Mićo Spasojević tjerao da jede svinjetinu. Svjedoci odbrane Stojan Zekanović, Milan Zečević, Miodrag Pecikoza, Mihajlo Jelisavčić i Nebojša Todorović, saglasno su tvrdili da je hrana spremna u centralnoj kuhinji, da se dijelila tri puta dnevno, da su istu hranu jeli i vojnici i zatvorenici, kao i da im nije poznato da je optuženi prisiljavao zatvorenike da jedu svinjetinu na način što bi im uskraćivao hranu.

78. U pogledu navedenog, Vijeće konstatuje da je jedino svjedok S-3 navela da je optuženi, kada je donio hranu, tjerao zatvorenike da jedu svinjsko meso, s tim da niko od saslušanih svjedoka nije izjavio da je optuženi uskratio hranu zatvorenicima koji nisu jeli svinjsko meso. Vijeće je na osnovu saglasnih iskaza kako svjedoka optužbe, tako i svjedoka odbrane utvrdilo da su zatvorenici u zatočeničkom objektu „Uzamnica“ hranu dobijali svaki dan, da su imali tri obroka dnevno, da su istu hranu jeli i stražari, odnosno da je svima i zatvorenicima i stražarima hrana pripremana u centralnoj kuhinji u Višegradu, te da je ponekad u hrani bilo i svinjsko meso.

79. Na osnovu iskaza saslušanih svjedoka kako optužbe, tako i odbrane također je uvrđeno da su hranu iz kuhinje zatvorenicima pored stražara, među kojima je bio i optuženi, najčešće dijelili sami zatvorenici koje stražari odrede, kao i da je u kuhinji u „Uzamnici“, gdje se hrana dovozila, radila i jedna zatvorenica, Bošnjakinja koja je istu hranu dalje prosljeđivala zatvorenicima. Imajući u vidu da je jedino svjedokinja S-3 navela da je optuženi samo jednom tjerao zatvorenice bošnjačke nacionalnosti da jedu svinjsko meso, a onima koje su odbile da jedu rekao da neće jesti cijeli dan, da ista svjedokinja nije navela da je optuženi bilo kom zatvoreniku koji je odbio da jede uskratio hranu, kao i da drugi svjedoci nisu potvrdili ove navode iz optužnice koji se stavljaju na teret optuženom, to Sud nije mogao van razumne sumnje utvrditi da je optuženi počinio djelo na način kako je to navedeno u činjeničnom opisu optužnice, zbog čega je istog oslobodio od krivične odgovornosti.

2. Tačka b) optužnice

80. Tužilaštvo je u tački b) predmetne optužnice, optuženom Goranu Popoviću stavilo na teret da je krajem mjeseca decembra 1992. godine i početkom januara 1993. godine, zajedno sa drugim stražarima iz hangara u logoru „Uzamnica“, upotrebom sile i prijetnje, izvodio iz hangara zatvorenike među kojima Šabana Muratagić i Adema Berberovića, zatim ženske osobe pod pseudonimom S – 3 i S – 8, tjerajući ih i prisiljavajući na seksualni odnos, pa kada bi to odbili, tukli ih, od kojih udaraca su zadobile povrede, nanoseći im tako tjelesni bol i patnje.

81. Vijeće je u odnosu na navedenu tačku optužnice prije svega cijenilo iskaze oštećenih svjedoka **S – 3, S – 8 i Adema Berberovića**, zatim iskaz **Šabana Muratagića**, koji je pročitao, kao i iskaze drugih svjedoka koji su se izjašnjavali na ove okolnosti, te druge uložene materijalne dokaze, tj. ranije date iskaze oštećenih svjedoka.

82. U toku postupka, nije bilo sporno da su u inkriminisano vrijeme, zatvorenici S-3, S-8, Adem Berberović i Šaban Muratagić bili zatvoreni u logoru Uzamnica u Višegradu.

83. U iskazu datom na glavnom pretresu svjedokinja S-3 je izjavila da je nju iz hangara izvodio Mićo Spasojević i Goran Popović, ali da nije sigurna da li je sa Mićom svaki put bio i Goran Popović, te da su je ponekad izvodili zajedno sa svjedokinjom S – 8, a zatim ih prisiljavali da sa Ademom Berberovićem i Šabanom Muratagićem imaju seksualni odnos. Svjedokinja je istakla da su nju silovali Šaban Muratagić i Adem Berberović. Svjedokinja je također navela da se izvođenje i silovanje dešavalo tokom dana u ljetnom periodu i da je nekad izvođena sama, a nekad sa svjedokinjom S – 8.

84. U toku unakrsnog ispitavanja svjedokinji S-3 je predočavan dokaz **O-2**, odnosno zapisniku o saslušanju iste od 16. decembra 1994. godine, u kome je svjedokinja na upit da li je imala polne odnose u Uzamnici izjavila da joj ništa nije poznato o silovanjima niti da li je Šaban Muratagić silovao svjedokinju S – 8, navodeći jedino da su ih izvodili na rad zajedno. Takođe, branilac je predočio svjedokinji i njeno svjedočenje na okolnost silovanja koje je dato pred Višim sudom u Sarajevu, u predmetu broj K 201/95 protiv optuženog Šabana Muratagića, dana 12. juna 1995. godine gdje takođe nije spominjala optuženog Popovića da je tjerao na polne odnose sa zatvorenicima, već jedino da je stražar Mićo izvodio i natjerivao, na što je svjedokinja navela da se toga ne sjeća. Svjedokinji S-3 je potom predočena i njena izjava od 07. decembra 2007. godine, data u udruženju „Žena –

Žrtva rata“, dokaz **O-3**, gdje je navela da je nju silovao Šaban Muratagić, odnosno da su nju i svjedokinju S – 8 više puta izvodili iz hangara, te da je Mićo Spasojević tjerao Adema Berberovića da siluje nju, a Šabana Muratagića da siluje svjedokinju S – 8, kojom prilikom ponovo nije spominjala optuženog Gorana Popovića. Pri tome, Vijeće je imalo u vidu i navode svjedokinje date na glavnom pretresu da joj je u Udruženju „Žena – Žrtva rata“ rečeno da sve ispriča i ako ne bude pričala da neće biti primljena u to udruženje, pa nakon što joj je Bakira Hasečić pokazala sliku Gorana Popovića i rekla joj da je to taj što je izvodio nju i svjedokinju S – 8, sjetila se da je i on učestvovao u njenom izvođenju iz hangara kada je silovana. Svjedokinja S-3 je izjavila da ima slabo sjećanje, da je tako ispitivana i da je morala to da kaže. Na upit tužioca, da li je prilikom davanja izjave u SIPA- i dana 06. februara 2008. godine u kojoj je navela ime optuženog kao lice koje je učestvovalo u inkriminisanoj radnji silovanja, neko sugerisao i pokazivao fotografiju istog, svjedokinja je rekla da joj se čini da jeste.

85. Svjedokinja **S – 8** prilikom saslušanja na glavnom pretresu je izjavila da su ona i svjedokinja S – 3 izvođene iz hangara od strane Miće Spasojevića i Gorana Popovića, precizirajući da je Goran Popović čekao na vratima, dok je Mićo ulazio u hangar i izvodio, kao i da ih je Mićo Spasojević prisiljavao da imaju seksualni odnos sa Šabanom Muratagićem i Ademom Berberovićem. Svjedokinja je pojasnila da je ona morala imati seksualni odnos sa Šabanom Muratagićem, a svjedokinja S – 3 sa Ademom Berberovićem, precizirajući da se to izvođenje desilo u septembru mjesecu 1992. godine i da je to bilo njeno prvo izvođenje. Svjedokinja je izjavila da je bilo više takvih izvođenja, da su osim nje uvijek izvođeni Šaban Muratagić, Adem Berberović i svjedokinja S – 3, te da je Goran Popović uvijek bio prisutan, odnosno da se smijao, veselio, ali da ništa drugo nije radio.

86. Međutim, suprotno navodima datim na glavnom pretresu, u izjavi ove svjedokinje datoj CSB Sarajevo od 22. novembra 1994. godine, dokaz **O-4**, navedeno je da je stražar Mićo Spasojević bio najekstremniji od stražara, te da je on u noćnim satima prozivao žene iz hangara i odvodio ih da bi ih potom Šaban Muratagić silovao. Tada je svjedokinja navela i to da je Šaban Muratagić silovao i svjedokinju S – 3. Opisujući vlastito iskustvo svjedokinja je navela da ju je u januaru 1993. godine pozvao Mićo Spasojević da izađe iz hangara i odveo iza hangara, a potom joj govorio da mora ležati i dozvoliti da je Šaban Muratagić siluje, kojom prilikom se uspjela osloboditi i pobjeći u pravcu kasarne gdje se nalazio upravnik logora.

87. Isto tako, u iskazu svjedokinje S-8 koji je dat kod Okružnog vojnog suda u Sarajevu dana 15. februara 1995. godine, dokaz **O-5**, ponovljeno je da je Mićo Spasojević bio najekstremniji od svih stražara, za kojeg je ponovila da je u noćnim satima izvodio žene iz hangara i pozivao Šabana Muratagića da ih siluje. Svjedokinja je tom prilikom izjavila i to da je u oktobru 1992. godine Mićo Spasojević iz hangara izveo nju, kao i svjedokinju S – 3, Adema Berberovića i Šabana Muratagića, odveo ih iza hangara, a zatim im naredio da se skinu, nakon čega je Adem Berberović silovao svjedokinju S – 3. Svjedokinja je navela da je tom prilikom nju trebao silovati Šaban Muratagić, ali da se ona opirala, zbog čega joj je Mićo Spasojević prijetio da će je ubiti, zatim je udario kundakom u slabine, a nakon što je pala udarao nogama po cijelom tijelu. U iskazu ove svjedokinje datom 17. aprila 1995. godine Višem sudu u Sarajevu, dokazu **O-6**, svjedokinja je ponovila navode iz svojih ranijih izjava, tj. da je nju, kao i svjedokinju S – 3, iz hangara izvodio Mićo Spasojević i prisiljavao ih da imaju seksualni odnos sa Šabanom Muratagićem i Ademom Berberovićem, ne spominjući pri tome Gorana Popovića. Isto proizlazi i iz materijalnog dokaza **O-7**, odnosno izjave svjedokinje S – 8 date 29. juna 2009. godine u udruženju „Žena – žrvta rata“ u Sarajevu, gdje je navedeno da je Mićo Spasojević naređivao Šabanu Muratagiću da siluje svjedokinju, pri čemu nije navedeno da je Goran Popović učestvovao u tome.

88. Konačno, u dokazu **O-8**, odnosno u zapisniku o saslušanju svjedokinje S – 8 u Tužilaštvu BiH od 13. augusta 2009. godine, istaknuto je da je stražar Mićo Spasojević uvodio Šabana Muratagića u hangar u kojem su bile zatvorene žene, te da je jedne prilike isti silovao svjedokinju, kao i da je Mićo Spasojević izvodio svjedokinju iz hangara i prisiljavao druge zatvorenike da je siluju.

89. Vijeće je, prilikom razmatranja razlika u iskazu svjedokinje S – 8 datom na glavnom pretresu i ranijih iskaza, cijenilo i pojašnjenje koje je svjedokinja u tom kontekstu navela, tj. da ranije nije pitana o Goranu Popoviću. Međutim, ovakvo objašnjenje Vijeće nije moglo prihvatiti kao vjerodostojno, budući da se Vijeće uvidom u pobrojane dokaze, odnosno iskaze svjedokinje S – 8 uvjerilo da je svjedokinja prilikom davanja ranijih izjava detaljno opisivala događaje koje je zapazila, kao i ulogu pojedinih lica u tome.

90. Vijeće je detaljno analiziralo i iskaz svjedoka **Adema Berberovića** dat na glavnom pretresu, kao i njegove ranije izjave. U tom smislu, Vijeće je imalo u vidu da je svjedok Adem Berberović na glavnom pretresu izjavio da je on izvođen iz hangara dva puta, kojom prilikom je prisiljavan da siluje svjedokinju S – 3 i S – 8. Pri tome, svjedok je izjavio da su

ga prvi put izveli Mićo Spasojević, Goran Popović i Nebojša Todorović, a drugi put Goran Popović, te da je prvi put prisiljavan da ima seksualni odnos sa svjedokinjom S – 8, a drugi put sa svjedokinjom S – 3, dok je prilikom njegovog drugog izvođenja izveden i Šaban Muratagić koji je prisiljavan na seksualni odnos sa svjedokinjom S – 8. Svjedok je također izjavio da su se ta izvođenja desila u januaru 1993. godine, zna da je snijeg padao, kao i da prilikom drugog izvođenja nije mogao imati odnos jer je bilo hladno, nakon čega je pretučen od strane Nebojše Todorovića, koji ga je udario željeznom armaturom koju mu je donio Goran Popović. Osim toga, svjedok je pojasnio da je prilikom prvog izvođenja bila samo svjedokinja S – 8, te da tom prilikom nisu izvođeni drugi zatvorenici.

91. Suprotno navedenom, u ranijim iskazima ovog svjedoka, odnosno dokazima O-9, O-10 i O-11, svjedok je izjavio da ga je iz hangara izvodio Mićo Spasojević, ne spominjući pri tome da je Goran Popović učestvovao u predmetnim radnjama.

92. Vijeće je cijeno i pojašnjenje svjedoka dato na glavnom pretresu u navedenom pogledu, odnosno da se ranije nije mogao sjetiti svega navedenog, kao i da je ranije ispitivan o Mići Spasojeviću i da mu nije bilo dozvoljeno da govori o drugim licima, iako je on i tada znao da je Goran Popović učestvovao u predmetnim radnjama, te da se sjetio svih radnji u kojima je učestvovao Goran Popovića nakon što je pozvan da svjedoči u ovom predmetu. Međutim, cijeneći sadržaj ranijih iskaza svejdoka, činjenicu da je svjedok u ranijim iskazima, koji su davani nakon proteka relativno kratkog vremenskog perioda od izlaska iz logora i okončanja oružanih sukoba u BiH, detaljno opisivao dešavanja u logoru „Uzamnica“, navodio stražare i njihove uloge i radnje u kojima su učestvovali, Vijeće cijeni da dato objašnjenje o razlozima ne navođenja uloge optuženog u predmetnoj inkriminaciji, nije uvjerljivo i za Sud prihvatljivo.

93. U pogledu činjeničnih navoda iz tačke b) optužnice Tužilaštva, Vijeće je cijeno i materijalni dokaz O-13, tj. izjavu Šabana Muratagića datu pred Okružnim vojnim sudom u Sarajevu u kojoj je naveo da je njega više puta iz hangara izvodio Mićo Spasojević i tjerao ga da siluje svjedokinju S – 8, te da je na silovanje tjeran i Adem Berberović. Vijeće primjećuje da ovaj svjedok nije u svojoj izjavio spominjao optuženog u kontekstu inkriminisane radnje.

94. Na osnovu pomenutih dokaza Vijeće nije moglo utvrditi *van razumne sumnje* da je optuženi učestvovao u radnjama opisanim u pomenutoj tački optužnice, s obzirom da su svjedoci davali potpuno različite izjave na okolnosti djela, kako u pogledu vremena izvršenja djela, načina na koji je djelo izvršeno, lica koja su djelo izvršila, kao i da li je i koje

je radnje preduzimaoptuženi. Svjedok Berberović, za razliku od ostalih svjedoka, čak ističe da kritične prilike nije ni imao seksualni odnos jer je bilo hladno. Također izjave ovih svjedoka na glavnom pretresu bile su suprotne izjavama koje su ranije davali u istrazi nadležnim organima, kao i udruženjima. Svi svjedoci oštećeni u svojim ranijim izjavama saglasno su tvrdili da ih je izvodio i prisiljavao na seksualni odnos stražar Mićo Spasojević, detaljno opisujući način na koji je to činio, da bi kasnije, nakon proteka 15 i više godina od predmetnog događaja, svjedoci S-3, S-8 i Adem Berberović dodali da je u tome učestvovao i optuženi Goran Popović, različito opisujući njegovo učešće u predmetnom djelu, a objašnjenje zbog čega su naknadno naveli i optuženog da je učestvovao u izvršenju djela, za Sud nije bilo dovoljno uvjerljivo. S obzirom da ponuđeni dokazi nisu bili takvog kvaliteta da bi Sud mogao van razumne sumnje utvrditi učešće optuženog u izvršenju navedenog djela na način kako je to opisano u činjeničnom opisu izmijenjene optužnice, Sud je istog oslobodio od krivične odgovornosti.

95. Imajući u vidu sve navedeno, Vijeće je u odnosu na obje tačke izmijenjene optužnice zaključilo da u pogledu predmetnih inkriminacija, izvedeni dokazi od strane optužbe po svom sadržaju i kvalitetu nemaju potrebnu snagu uvjerljivosti da bi Vijeće moglo *van razumne sumnje* zaključiti da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret iz kojeg razloga je donijelo oslobađajuću presudu, u skladu sa članom 284. tačka c) ZKP BiH.

IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

96. Cijeneći činjenicu da je optuženi Goran Popović oslobođen od optužbi da je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, Vijeće je na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženog oslobodilo od obaveze nadoknade troškova krivičnog postupka.

97. Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, svi oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

**ZAPISNIČAR
PRAVNI SAVJETNIK - ASISTENT**

Muhamed Čučak

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Staniša Gluhajić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od prijema pismenog otpravka.

V. ANEKS 1 – ULOŽENI MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA I ODBRANE

A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH

98. Na glavnom pretresu su izvedeni sljedeći materijalni dokazi Tužilaštva BiH:

T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-3, broj 17-04/2-04-2-116/08 od 06.02.2008. godine
T-2	Zapisnik o saslušanju svjedoka Fejzić Ragiba, broj 16-04/2-3-04-2-93/11 od 23.02.2011. godine
T-2a	Izvod iz MKU za svjedoka Fejzić Ragiba, broj 03-202-218/14 od 08.09.2014. godine
T-3	Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima, Sarajevo, 19. decembra 1991. godine
T-4	Izvod iz uputstva za rad kriznih štabova srpskog naroda u opštinama,
T-5	Uvjerenje kojim se potvrđuje da je Popović (Jovana) Goran, rođen 10.09.1972. godine u Višegradu – bio pripadnik oružanih snaga SFRJ – RS za vrijeme neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja neprekidno, Administrativna služba Odjeljenje za opštu upravu , broj: 03-835-1-81/13 od 27.08.2013. godine
T-6	Izvod iz kaznene evidencije za lice Popović Goran, broj 11-1-11/01-235-373/10, od 22.12.2010. godine
T-7	Odluka ministarstva narodne odbrane, Sarajevo, broj 1/92 od 16. aprila 1992. godine
T-8	Odluka kojom se proglašava neposredna ratna opsanost, broj 03-11/92, od 15.04. 1992. godine
T-9	Karta Višegrada
T-10	Kratak pregled vojno-bezbjednosne situacije na području Srpske Opštine Višegrad, Srpska Republika Bosna i Hercegovina Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centar službi bezbjednosti Trebinje, Stanica javne bezbjednosti, Višegrad
T-11	Zapisnik o saslušanju svjedoka Selimbegović Mirsada od 20.09.2007. godine, dat SIPA-i

B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE

99. Na glavnom pretresu su izvedeni sljedeći materijalni dokazi odbrane:

O-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Dervišević Nurke, sačinjen od strane CSB Sarajevo, Detašman Visoko, od 23.12.1994. godine
O-2	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-3, broj KI-1355/94 od 16.12.1994. godine
O-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-3, broj BiH-0147/07 od 07.12.2007. godine
O-4	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-8 od 22.11.1994. godine dat u CSB Sarajevo i dopis OSA-e broj 04/7-14311/11 od 23.07.2014. godine
O-5	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-8 od 15.02.1995. godine dat Okružnom Vojnom sudu Sarajevo i dopis OKO od 03.09.2014. godine
O-6	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-8 od 17.04.1995. godine dat Višem sudu Sarajevo
O-7	Izjava svjedoka S-8 od 29.06.2009. godine data Udruženju „Žena-žrtva rata“ Sarajevo
O-8	Zapisnik o saslušanju svjedoka S-8 od 13.08.2009. godine data Tužilaštvu BiH i dopis advokata Perić Miloša od 16.09.2014. godine
O-9	Zapisnik o saslušanju svjedoka Berberović Adema, od 06.11.1994. godine
O-10	Zapisnik o saslušanju svjedoka Berberović Adema pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, od 19.04.1995. godine
O-11	Zapisnik o saslušanju svjedoka Berberović Adema pred MKSJ, od 24.10.1997. godine
O-12	Izvod iz MKR sa zabilješkom datuma smrti na ime Muratagić Šaban, broj 03-200-646/14 od 15.09.2014. godine
O-13	Zapisnik o ispitivanju Muratagić Šabana pred Okružnim vojnim sudom u Sarajevu od 27.09.1994. godine
O-14	Zapisnik o glavnom pretresu - transkript Višeg suda u Sarajevu od 17.04.1995. godine
O-15	Obavijest Odjeljenja za opštu upravu opštine Višegrad broj 03-831-11.1/14 od 16.06.2014. godine
O-16	Odgovor Odjeljenja za vojne evidencije učesnika OOR broj 16-03/3.2-1-835-800/14 od 30.06.2014. godine
O-17	Izjava o zajedničkom domaćinstvu optuženog Popović Gorana
O-18	Uvjerenje Zavoda za zapošljavanje RS, broj 1-61-11134-1-2010-81 od 16.01.2014. godine
O-19	Kopija knjižice Crvenog krsta na ime Popović Gorana
O-20	Traumatološki nalaz na ime Popović Gorana od 13.11.2014. godine
O-21	Otpusna pisma na ime Popović Jovana

VI. ANEKS 2 – PRIHVAĆENE UTVRĐENE ČINJENICE

100. Rješenjem, broj S1 1 K 013866 14 Kri od 22. septembra 2014. godine Vijeće je djelimično usvojilo prijedlog Tužilaštva BiH za prihvatanje dokazanim činjenica utvrđenih od strane pretresnih i žalbenih vijeća MKSJ. Riječ je o sljedećih 46 utvrđenih činjenica:

1. „Opština Višegrad smještena je u jugoistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, a na svojem istočnom rubu graniči sa Republikom Srbijom. Gradsko središte opštine, Višegrad, nalazi se na lijevoj obali Drine.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 39)
2. „Godine 1991. opština je imala oko 21.000 stanovnika, od čega je u samom gradu Višegradu živjelo njih oko 9.000. Približno 63% stanovništva bilo je muslimanske nacionalnosti, a oko 33% srpske.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 39)
3. „U novembru 1990. u opštini su održani višestranački izbori.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 40)
4. „Većinu glasova osvojile su dvije stranke: SDA (Stranka demokratske akcije), uglavnom muslimanska, i SDS (Srpska demokratska stranka), uglavnom srpska.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 40)
5. „Rezultati izbora gotovo su potpuno odgovarali nacionalnom sastavu stanovništva opštine tako da je 27 od 50 mjesta u opštinskoj skupštini dobio SDA, a 13 SDS.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 40)
6. „Srpski političari nisu bili zadovoljni takvom raspodjelom uticaja i smatrali su da su nedovoljno zastupljeni na položajima vlasti. Ubrzo su planule međunacionalne napetosti.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 40)
7. „Početkom 1992. godine građani muslimanske nacionalnosti su razoružani ili je od njih zatraženo da predaju oružje. Istovremeno su se Srbi počeli sâmi naoružavati i organizovati vojnu obuku.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 41)
8. „Organizovati su se pokušali i Muslimani, ali su u tome bili mnogo manje uspješni.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 41)
9. „Od 4. aprila 1992., srpski političari su uporno počeli tražiti da se policija podijeli po nacionalnostima.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)

10. „Ubrzo nakon toga, obje suprotstavljene grupe podigle su barikade oko Višegrada, nakon čega je uslijedilo sporadično nasilje uključujući pucnjavu i granatiranje.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
11. „U jednom takvom incidentu, otvorena je minobacačka vatra na muslimanska naselja...“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
12. „...mnogo civila, bojeći se za svoje živote, pobjeglo iz svojih sela.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
13. „Početkom aprila 1992. jedan Višegrađanin muslimanske nacionalnosti, Murat Šabanović, preuzeo je kontrolu nad tamošnjom riječnom branom i zaprijetio da će otvoriti branu.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
14. „Dana 13. aprila 1992., Šabanović je ispustio nešto vode čime su nanesene štete imanjima nizvodno.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
15. „Narednog dana je intervenisao Užički korpus Jugoslovenske narodne armije (JNA), preuzeo kontrolu nad branom i ušao u Višegrad.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 42)
16. „Iako je mnogo Muslimana iz Višegrada pobjeglo upravo bojeći se dolaska Užičkog korpusa JNA-a, kada se to stvarno dogodilo, prisustvo Korpusa imalo je isprva smirujući efekt.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 43)
17. „Nakon što su obezbijedili grad, oficiri JNA i vođe Muslimana povelili su zajedničku kampanju putem sredstava informisanja ne bi li ljude ohrabрили da se vrate svojim domovima.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 43)
18. „Krajem aprila 1992. mnogi su to zaista i učinili.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 43)
19. „JNA je inicirala i pregovore između dviju strana, u pokušaju da se razriješi međunacionalna napetost.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 43)
20. „Ubrzo nakon toga, organizovani su konvoji iza kojih su mnoga sela ostala bez svojih nesrpskih žitelja.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 44)
21. „U jednom navratu, na fudbalski stadion u Višegradu dovedene su hiljade nesrba iz sela iz prigradskog područja Višegrada s obje strane Drine.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 44)
22. „Ljudi su tamo podvrgnuti pretresu kojim se tražilo oružje (...). (...) stanovnici desne obale Drine nisu pušteni da se vrate.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 44)

23. „Zbog toga je mnogo ljudi sa desne obale Drine ostalo u Višegradu, odlučilo se skrivati ili pobjeći.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 44)
24. „Dana 19. maja 1992. godine JNA se povukla iz Višegrada. Paravojne jedinice su ostale, da bi odmah nakon odlaska armije iz grada pristiglo još njih. Priključilo im se nešto lokalnih Srba.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 45)
25. „Nesrbi koji su ostali u Višegradu i oni koji su se vratili svojim kućama zatekli su se u klopki – razoružani i prepušteni na milost i nemilost paravojske koja je djelovala uz saučesništvo – ili u najmanju ruku sa prešutnim odobravanjem – srpskih vlasti, a naročito policije koja je tada već bila samo srpska.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 47)
26. „Već u junu 1992. godine počelo je samovoljno ubijanje civila nesrpske nacionalnosti.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 49)
27. „Dana 14. juna 1992. godine lokalni Srbi iz paravojne grupe pod vodstvom Milana Lukića zatvorili su u jednu muslimansku kuću u Pionirskoj ulici u Višegradu više od 60 muslimanskih civila svih dobi koji su bježali iz Koritnika i Sasa. Kuću su zatim zapalili. U one koji su pokušali da pobjegnu kroz jedan od prozora pucalo se, te su svi osim šest osoba živi izgorjeli.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 50)
28. „Građani nesrpske nacionalnosti počeli su nestajati već početkom aprila 1992. godine.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 51)
29. „Tokom nekoliko narednih mjeseci ubijene su stotine nesrba, uglavnom Muslimana – muškaraca, žena, djece i starijih osoba.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 51)
30. „Mnogi od ubijenih bili su jednostavno bačeni u Drinu tako da je nađeno mnogo leševa koji su plutali rijekom.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 52)
31. „Među svim tijelima izvučenim iz vode samo je jedno, kako se čini, pripadalo osobi srpske nacionalnosti.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 52)
32. „Iz masovnih grobnica na teritoriji opštine Višegrad i u njenoj okolini ekshumirane su još stotine muslimanskih civila svih dobi i oba spola.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 52).
33. „Nestajanje ljudi vrhunac je doseglo u junu i julu 1992. godine. Šezdeset i dva odsto ukupno nestalih u opštini Višegrad 1992. godine nestalo je tokom ta dva mjeseca.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 53).
34. „Većina, ako ne i svi nestali, bili su civili.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 53)

35. „Ozlijeđenim ili bolesnim građanima nesrpske nacionalnosti uskraćivao se pristup liječenju.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 54)
36. „Postupak premještanja (...) često je uključivao oduzimanje ličnih dokumenata i dragocjenosti.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 55)
37. „Neki od tih ljudi su razmijenjeni, a ostali su pobijeni.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 55)
38. „U jednom incidentu, Muslimani, muškarci kojima je bilo rečeno da će biti razmijenjeni, bili su izvedeni iz autobusa, postrojani i pogubljeni.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 55)
39. „Muslimanske kuće su pljačkane, a često i paljene.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 55)
40. „Srušene su dvije gradske džamije u Višegradu.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 55)
41. „(...) s aspekta međusobnog omjera stanovništava, promjene (u nacionalnom sastavu) koje su se dogodile u Višegradu po veličini stoje odmah na drugom mjestu iza Srebrenice.“ (presuda MKSJ u predmetu Mitar Vasiljević IT-95-14/1-T, paragraf 56)
42. „(...) srpska policija, pripadnici paravojnih grupa i lokalni Srbi vršili mnogobrojne akte nasilja protiv muslimanskog civilnog stanovništva u Višegradu (...) broj takvih akata povećao se poslije odlaska Užičkog korpusa. (...)“ (presuda MKSJ u predmetu Milan i Sredoje Lukić IT-98-32/1-T, paragraf 890)
43. „ (...)žrtve su bili civili iz Višegrada, mnogi od njih su bili starci, žene i djeca, a svi su bili muslimanske nacionalnosti.“ (presuda MKSJ u predmetu Milan i Sredoje Lukić IT-98-32/1-T, paragraf 891)
44. „Ti napadi nisu bili izolovani događaji. Naprotiv, napadi svih vrsta na muslimansko stanovništvo stalno su se ponavljali. (...)“ (presuda MKSJ u predmetu Milan i Sredoje Lukić IT-98-32/1-T, paragraf 892)
45. „Uslijed tih napada Muslimani su napuštali svoja radna mjesta, sakrivali su se ili napuštali Višegrad. Muslimani su bili najveća grupa interno raseljenog stanovništva iz opštine Višegrad. Na spisku nestalih osoba koji je 2005. godine objavio Međunarodni komitet Crvenog krsta bilo je navedeno da postoje prijave o 705 nestalih osoba iz Višegrada, od kojih je velika većina bila Muslimana. Velik broj Muslimana je ubijen. Od sredine maja do septembra ili oktobra 1992. (...) iz Drine su izvadili i potom pokopali 170–180 leševa, odjevenih većinom u civilnu odjeću. (...) Iz masovnih grobnica u okolini opštine Višegrad kasnije su ekshumirane stotine leševa muslimanskih civila.“ (presuda MKSJ u predmetu Milan i Sredoje Lukić IT-98-32/1-T, paragraf 893)
46. „Posljedica toga bila je dramatična promjena nacionalnog sastava stanovništva Višegrada. Kad je sukob počeo, u Višegradu su Muslimani bili gotovo dvostruko brojniji od Srba. Godine 1997. udio Srba u stanovništvu iznosio je 95,9 posto, dok je

udio Muslimana pao na manje od 1 posto.“ (presuda MKSJ u predmetu Milan i Sredoje Lukić IT-98-32/1-T, paragraf 894)